

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Majandusarvestuse instituut

Finantsarvestuse õppetool

Kristina Marmõš

**PROJEKT „BASE EROSION AND PROFIT SHIFTING” JA
SELLE MÕJU SIIRDEHINDADE REGULATSIOONILE EESTIS**

Magistritöö

Juhendaja: lektor Marko Saag

Tallinn 2015

Olen koostanud töö iseseisvalt.

Töö koostamisel kasutatud kõikidele teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele on viidatud.

Kristina Marmõš

Üliõpilase kood: 132295

Üliõpilase e-posti aadress: kristina.marmos@gmail.com

Juhendaja lektor Marko Saag:

Töö vastab magistritööle esitatud nõuetele

.....

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

SISUKORD

ABSTRAKT	4
SISSEJUHATUS	5
1. SIIRDEHINDADE REGULATSIOONI OLEMUS JA AJALUGU.....	8
1.1. Siirdehindade regulatsiooni teoreetilised lähtekohad	8
1.2. Rahvusvahelise siirdehindade regulatsiooni kujunemine	11
1.3. Eestis kehtiv siirdehindade regulatsioon ja selle ajalugu.....	14
2. PROJEKTI „BASE EROSION AND PROFIT SHIFTING” ÜLEVAADE	18
2.1. Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tutvustus.....	18
2.2. Ülevaade „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskavast ja -plaanist.....	21
2.3. Projekti tulemuste rakendamine praktikas	25
3. PROJEKTI „BASE EROSION AND PROFIT SHIFTING” MÕJU ANALÜÜS SIIRDEHINDADE REGULATSIOONILE EESTIS	28
3.1. Projekti mõju analüüsimisel kasutatud põhimõtted	28
3.2. Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” mõju analüüs Eestis kehtivale siirdehindade regulatsioonile.....	32
3.2.1. Kontrollitud tehingu võrreldavuse analüüsil kasutatavate kriteeriumite muutmine.....	32
3.2.2. Riskianalüüsi teostamisel rakendatavate põhimõtete väljatöötamine	36
3.2.3. Alternatiivsete erimeetmete väljatöötamine	40
3.2.4. Siirdehindade dokumenteerimise nõuete muutmine	42
3.2.5. Siirdehindade dokumentatsiooni maksuhaldurile esitamise nõuete muutmine.....	45
3.3. Järeldused ja arutelu muudatusettepanekutest	47
3.3.1. Kontrollitud tehingu võrreldavuse analüüsil kasutatavad kriteeriumid	48
3.3.2. Riskianalüüsi teostamisel rakendatavad põhimõtted.....	49
3.3.3. Alternatiivsed erimeetmed	50
3.3.4. Rahvusvaheline aruanne siirdehindade dokumentatsioonis	51
3.3.5. Siirdehindade dokumentatsiooni maksuhaldurile esitamise nõuded.....	52
KOKKUVÕTE	54

VIIDATUD ALLIKAD	57
SUMMARY	61
LISAD	64
Lisa 1. Projekti kaheksandale kuni kümnendale tegevusele tagasiside andjad	64
Lisa 2. Projekti kolmeteistkümnendale tegevusele tagasiside andjad	67
Lisa 3. Võrreldavuse analüüsi hõlmavatele muudatustele esitatud huvirühmade tagasiside	71
Lisa 4. Huvirühmade tagasiside riskianalüüsi muudatusettepanekutele	72
Lisa 5. Alternatiivsetele erimeetmetele esitatud huvirühmade tagasiside	73
Lisa 6. Huvirühmade tagasiside rahvusvahelise aruande ja põhitoimiku koostamise ettepanekule	74
Lisa 7. Huvirühmade tagasiside kontsernisestse litsentsi- ja intressimaksete ning teenustasude kajastamisele	75
Lisa 8. Huvirühmade tagasiside siirdehindade dokumentatsiooni esitamise nõuetele	76

ABSTRAKT

Rahvusvaheliste kontsernide arvu, tehingute keerukuse ja mahu kasv on üha aktuaalsemaks muutnud kahjuliku maksude optimeerimisega kaasnevad probleemid. Samas ei ole siirdehindade regulatsioon rahvusvaheliselt ja Eestis viimastel aastatel oluliselt muutunud. Seetõttu on 2013. aastal OECD ja G20 riikide algatatud projekti „Base Erosion and Profit Shifting” eesmärk uuendada rahvusvahelisi siirdehindade reguleerimise põhimõtteid, et üha süvenevatele probleemidele lahendused leida. Magistritöö eesmärk oli hinnata projektis „Base Erosion and Profit Shifting” esitatud muudatuste mõju siirdehindade regulatsioonile Eestis.

Uute siirdehindade reeglite väljatöötamise ja siirdehindade dokumenteerimise nõuete muutmise mõju hindamisel teostati magistritöös võrdlusanalüüs projektis esitatud muudatusettepanekute ning Eestis kehtivate siirdehindasid reguleerivate õigusaktide ja juhenditega. Magistritöö autor tõi ülevaate siirdehindade regulatsiooni olemusest ja kujunemisest. Lisaks kirjeldati põhjalikumalt projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuste eesmärke.

Võrdlusanalüüsi tulemuste põhjal selgus, et kõige enam mõjutab siirdehindade regulatsiooni Eestis siirdehindade dokumentatsiooni kolmetasandiliseks muutmine. Kontrollitud tehingute võrreldavuse analüüsi ja riskianalüüsi põhimõtete muutmise mõju on Eestis pigem ebaoluline. Vastavaid lähtekohti on siirdehindade analüüsis järgitud Eestis juba varasemalt ja tegemist on peamiselt vormiliste muudatustega. Ettepanekud alternatiivsete erimeetmete osas nõuavad veel huvirühmade tagasiside põhjal ja autori hinnangul olulist täiendamist. Samuti ei ole projektis esitatud ettepanekute põhjal selge, kuidas siirdehindade põhitoimiku ja rahvusvahelise aruande esitamise nõuded lähitulevikus maksumaksjaid mõjutavad.

Võtmesõnad: *Base Erosion and Profit Shifting*, riskianalüüs, siirdehind, siirdehindade dokumenteerimine, siirdehindade regulatsioon, turuväärtuse põhimõte, võrreldavuse analüüs.

SISSEJUHATUS

Tulenevalt rahvusvaheliste kontsernide arvu kasvust ja äritegevuse üleilmastumisest on viimasel kümnendil aktuaalsemaks muutunud maksude kahjuliku optimeerimisega kaasnevad probleemid. Koos seotud isikute vaheliste tehingute mahu suurenemisega on rahvusvahelise maksunduse valdkonnas üha enam tähelepanu hakatud pöörama siirdehindade reguleerimise põhimõtetele. Jõudmine arusaamale, et riigiti erinev siirdehindade regulatsioon põhjustab kahjuliku maksukonkurentsi tekkimist ja laekuva maksutulu vähenemist, on riigid alustanud aktiivset koostööd, et leida nimetatud probleemidele lahendused.

Sellest lähtuvalt on magistritöös vaatluse alla võetud Majandusliku Koostöö Ja Arengu Organisatsiooni (*Organisation for Economic Co-operation and Development*, edaspidi OECD) ning G20 (*the Group of Twenty*, edaspidi G20) riikide 2013. aastal algatatud projekt „Base Erosion and Profit Shifting”. Nimetatud projektiga on OECD ja G20 koostöös avaliku arvamusega planeerinud 2015. aasta lõpuks üle vaadata ja uuendada põhimõtteid viieteistkümnes siirdehindade reguleerimisega seonduvas valdkonnas. Viimase eesmärk on vähendada rahvusvaheliste äriühingute võimalusi siirdehindadega manipuleerimise kaudu agressiivset maksuplaneerimist teostada.

Siirdehindade regulatsioon Eestis põhineb peamiselt OECD rahvusvahelistele siirdehindade määramise põhimõtetele. Lisaks reguleerivad Eestis seotud isikute vaheliste tehingute hinnastamise põhimõtteid kohalikud õigusaktid ning Maksu- ja Tolliameti koostatud juhend. Samas ei ole Eestis siirdehindade reguleerimise põhimõtetes, õigusaktides ja juhendmaterjalides viimastel aastatel olulist arengut toimunud. Sellest ja projekti „Base Erosion and Profit Shifting” uudsusest lähtus autor magistritöö teema valikul. Samuti teadmisesest, et magistritöö koostamise ajal ei ole Eestis valminud ühtegi teaduslikku tööd, mis projektiga „Base Erosion and Profit Shifting” kaasnevaid muudatusi Eesti maksureeglitele käsitleks.

Magistritöö eesmärk on välja selgitada ja hinnata, kuidas mõjutab projekt „Base Erosion and Profit Shifting” siirdehindade regulatsiooni Eestis. Teiseks soovib magistritöö autor välja selgitada projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuste peamised eesmärgid rahvusvahelise maksunduse ja siirdehindade reguleerimise valdkonnas. Töö eesmärk

on ka analüüsida ja hinnata huvirühmade tagasisidet magistritöös vaadeldud ja projektis „Base Erosion and Profit Shifting” esitatud muudatusettepanekutele.

Magistritöö eesmärkidest lähtuvalt on autor püstitanud järgmised uurimisküsimused:

- Mis on projekti „Base Erosion and Profit Shifting” viieteistkümne tegevuse peamised oodatud tulemused?
- Kuidas mõjutavad projektis „Base Erosion and Profit Shifting” esitatud muudatusettepanekud siirdehindade regulatsiooni Eestis?
- Missugune on huvirühmade tagasiside esitatud muudatusettepanekutele?

Magistritöö autor võtab eelnevalt püstitatud eesmärkidest, töö koostamise ajal kättesaadavast informatsioonist ja magistritöö mahu piiratusest lähtuvalt põhjalikuma vaatluse alla neli projekti tegevust. Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” mõju hindamisel on esmalt analüüsitud tegevuskava kaheksandat kuni kümnendat tegevust, mis on seotud immateriaalse vara, riski ja kapitali ning teiste kõrge riskiga tehingutega siirdehindade reeglite väljatöötamisega. Teiseks on analüüsi kaasatud projekti kolmeteistkümnes tegevus, mis hõlmab siirdehindade dokumenteerimise nõuete üle vaatamist.

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” mõju hindamisel teostab magistritöö autor valitud tegevusvaldkondades avaldatud muudatusettepanekute ning Eestis siirdehindasid reguleerivate õigusaktide sätete ja juhiste võrdlusanalüüsi. Töö autor tugineb mõju hindamisel huvirühmade kommentaaridele, mis on esitatud projekti tegevustega seotud diskussioonidokumentides avaldatud ettepanekutele ja küsimustele. Magistritöö autor on koondanud tagasiside andjad kuude huvirühma: äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid, maksu- ja õigusspetsialistid, finantsasutused ja kindlustusseltsid, eraisikud, audiitorfirmad ning teadusasutused ja töögrupid. Iga muudatusettepaneku kohta esitatud kommentaaride analüüsimisel kasutatud põhimõtteid on magistritöö vastavates lisades eraldi kirjeldatud.

Võrdlusanalüüsi teostamisel kasutab magistritöö autor OECD koduleheküljel avaldatud diskussioonidokumente ning huvirühmade tagasisidel põhinevaid kogumikke. Eesti seisukohast on analüüsi kaasatud siinsed siirdehindasid reguleerivad õigusaktid ning Maksu- ja Tolliameti koostatud „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend”. Lisaks kasutab autor teaduslikke artikleid ja ülevaateid ning projekti „Base Erosion and Profit Shifting” kodulehel avaldatud informatsiooni. Praktilised näited põhinevad „BNA Transfer Pricing International Journal” kogumikus ja PricewaterhouseCoopers’i kodulehel avaldatud artiklidel.

Magistritöö koosneb kolmest osast. Töö esimeses peatükis toob autor varasemate teaduslike uurimuste põhjal ülevaate siirdehindadest ning regulatsiooni olemusest. Kirjeldab siirdehindade regulatsiooni ja rahvusvaheliste kokkulepete tähtsust ning siirdehindade kasutamise mõju maksude optimeerimisele. Magistritöö eesmärgist lähtuvalt juhib autor töö esimeses osas tähelepanu rahvusvahelise ja Eestis kehtiva siirdehindade regulatsiooni kujunemisele. Seejuures on vaatluse all Ameerika Ühendriikide, OECD ja Eesti siirdehindasid reguleerivate õigusaktide ja juhendmaterjalide areng.

Teises peatükis annab magistritöö autor esmalt ülevaate projekti „Base Erosion and Profit Shifting” algatamise põhjustest ja olemusest. Seejärel kirjeldab ülevaatlikult projekti tegevusvaldkondasid ning selgitab välja nende peamised kavandatud tulemused. Samuti esitab autor kokkuvõtte projekti „Base Erosion and Profit Shifting” etappidest ja tegevusplaanist. Lisaks toob autor magistritöö teises osas näitliku ülevaate mitmetest riikidest, kus enne projekti „Base Erosion and Profit Shifting” ametlikku lõpetamist on otsustatud esitatud muudatusettepanekuid kohalikes reeglites rakendada või tehakse seda lähiaastatel.

Kolmandas peatükis hindab magistritöö autor projekti „Base Erosion and Profit Shifting” nelja tegevuse raames esitatud muudatusettepanekute mõju siirdehindade regulatsioonile Eestis. Peatükis kirjeldatud põhimõtete alusel teostab autor võrdlusanalüüsi OECD projekti töörühma esitatud muudatusettepanekute ning Eestis kehtivate siirdehindasid reguleerivate juhiste ja õigusaktide sätetega. Analüüsi kaasatakse huvirühmade esitatud tagasiside tulemused. Võrdlusanalüüsi tulemuste ja huvirühmade kommentaaride põhjal esitab magistritöö autor järeldused projekti mõjust siirdehindade regulatsioonile Eestis.

1. SIIRDEHINDADE REGULATSIOONI OLEMUS JA AJALUGU

1.1. Siirdehindade regulatsiooni teoreetilised lähtekohad

Siirdehind on hind, mida rakendavad seotud isikud omavahelistes tehingutes. Omavahel mitteseotud isikute tegevuse eesmärk on enamasti kasumit maksimeerida ning tavaliselt vastab nende tehingutes kasutatav hind turuväärtusele. Seevastu seotud isikute vahelistes tehingutes võib seotud osapooltel maksukohustuse optimeerimiseks tekkida soov leppida kokku turuväärtusest erinev tehingu hind. Kasutades turuväärtusest erinevaid hindu, suunavad seotud isikud oma tehingute kaudu kasumi riikidesse või ettevõtlusvormidesse, kus maksuäär on madalam. Samuti võib seotud isikutel tekkida kiusatus kasum „ära kaotada”, teha „ettevõtlusega seotud” kulusid üle turuhinna või kanda kasum äriühingusse, millel on suuremad kulud. (Siirdehinna ... 2011, 5)

Mitmetes varasemates töödes on uuritud põhjuseid, mis mõjutavad rahvusvahelisi äriühinguid siirdehindade abil kasumit ümber paigutama, et vähendada oma maksustatavat tulu. Copithorne oli esimesi, kes kirjeldas siirdehindade olemust ja vastavate reguleerivate sätete loomise olulisust. Ta analüüsis äriühingute kasumi ümberpaigutamise võimalusi ja leidis, et võrreldes kohalike äriühingutega on suurtel rahvusvahelistel kontsernidel oluliselt paremad võimalused siirdehindade korrigeerimisega maksustatavat tulu vähendada. Nimelt saavad nad oma kasumit riigiti ümber paigutada ja seeläbi maksukohustust optimeerida. (Copithorne 1971)

Sellest tulenevalt juhtis Copithorne tähelepanu riikidevahelistele kokkulepetele, mille alusel tuleks rahvusvahelistelt äriühingutelt nõuda informatsiooni avalikustamist seotud isikute vaheliste tehingute hinnastamise põhimõtete kohta. See pidi tema hinnangul aitama maksuhalduritel paremini tuvastada võimalikku hinnadiskrimineerimist või kasumi vähendamist eesmärgiga minimeerida kaasnevat maksukohustust Kokkuvõttes järeltas Copithorne, et

vastavate kokkulepete sõlmimine ei kõrvalda kahjulikku maksude optimeerimist, kuid aitab seda vähendada. (1971)

Eraldi on püütud välja selgitada, kuidas mõjutab maksustamine kontrollitud tehingute hinna määratlemist. Swenson leidis teostatud uurimuse põhjal, et lähtuvalt imporditud kaupadele rakendatud tollimaksude suurusel, motiveerivad need seotud isikute vaheliste tehingute hinda ala- või ülehindama. Impordi- ja ekspordimaksud võivad nii vähendada kui ka suurendada maksumaksjate ajendeid kasumit vastavalt potentsiaalsele maksukohustusele ümber paigutada. Teisalt järeldus uurimusest, et kaubatehingute korral on siirdehindade korri-geerimise mõju äriühingu kajastatavale ja maksustavale tulule pigem väheoluline. (2000)

Seotud isikute vaheliste kaubatehingute hinnastamise vastavust turuväärtuse põhimõttele on käsitletud teisteski uurimustes. Nende põhjal on järeldatud, et seotud isikute vaheliste eksporditehingute hinnad on oluliselt madalamad kui võrreldavate tehingute hinnad mitte-seotud osapoolte vahel. Kõrvutades sarnastel tingimustel toimuva tehingu hinda seotud ja mitte-seotud osapoolte vahel, on leitud, et keskmine turuväärtusele vastav hind on 43% kõrgem, kui seda on kontrollitud tehingu hind. (Bernard *et al* 2006) Samast uurimusest järeldus, et mida madalam on sihtriigi maksumäär ja mida kõrgem on tollimaksude määr, seda suurem on erinevus mitteseotud ja seotud osapoolte tehingute hinna määratlemisel.

Eelnevast selgub, et enamasti on siirdehindade määramise põhimõtted ja mitmed kitsaskohad aktuaalsed rahvusvaheliselt. Hõlmates üheaegselt mitmeid riike, on vajalik rahvusvaheline koostöö, et vältida maksumaksjate maksudest kõrvalehoidumist ning nende samaaegset võimalikku topeltnmaksustamist. Selle vastuseks on OECD välja töötanud siirdehindade määramise juhendmaterjalid, mille eesmärk on luua ühtsed põhimõtted, millest äriühingud kontrollitud tehingute hinnastamisel lähtuda saavad. Teisalt on Sakurai seisukohal, et siirdehinnad on oma olemuselt subjektiivsed. Seetõttu ei pruugi rangemad ja detailsemad siirdehindade määramise reeglid eesmärgipäraselt riikide maksutulude laekumist suurendada, küll aga põhjustavad maksumaksjate administratiivsete kulude kasvu (Sakurai 2002).

Sakurai uuris mitmete riikide maksuhaldurite tegevuse ja kehtestatud reeglite mõju maksumaksjatele siirdehindade määratlemise põhimõtete järgimise osas. Sellest järeldus esiteks, et riigiti sätestatakse üha detailsemaid nõudeid siirdehindadega seotud õigusaktidele ja dokumenteerimise nõuetele. Teiseks, et enamasti puudus vaadeldud riikides ühtne lähene-mine siirdehindade ebamäärasematele ja keerulisematele aspektidele. Sakurai hinnangul on viimane üks olulistest põhjustest, miks maksumaksjad sätestatud reegleid ei järgi ning

kahjulik maksukonkurents riikide vahel üha suureneb. (Sakurai 2002) Samas uurimuses pakuti kitsaskohtade kõrvaldamise lahendusena, et senisest enam tuleb tähtsustada maksuhaldurite, maksunõustajate ja maksumaksjate koostööd.

Vastupidiselt Copithorne'i ja Sakurai seisukohtadele rahvusvaheliste kokkulepete ja koostöö tähtsusest on leitud, et siirdehindadega kaasneb paratamatult nähtus, kus kasum paigutatakse soodsama maksusüsteemiga riikides asuvasse äriühingutesse. See esitab omakorda iga riigi maksupõhimõtete kujundamisele uued väljakutsed. Tuleb arvesse võtta, et maksude optimeerimisele suunatud siirdehindade korrigeerimine avaldab otsest mõju laeku-vale maksutulule. Siinkohal on leitud, et märkimisväärne osa on sätetel, millest sõltub, kui suures ulatuses on äriühingute äritegevus ja majanduslikud otsused siirdehindadest mõjutatud. (Gresik 2001) Seega tuleks juba maksupõhimõtete loomisel arvestada, et need piiraksid äriühingute võimalusi siirdehindade korrigeerimisega oma maksukohustust vähendada. Teisalt peaksid need motiveerima maksumaksjaid tasuma makse riigis, kus on maksustamise aluseks olev tulu tegelikkuses teenitud.

Maksukuulekuse tõstmise eesmärgil kohaldatakse enamasti kehtivate õigusaktide eiramise või rikkumisega maksumaksjale vastavaid sanktsioone. Kontrollitud tehingute hinnastamist kooskõlas turuväärtuse printsiibi ning selle järgimata jätmisel kohaldatavate maksutrahvide efektiivsust on uurinud Devereux ja Keuschnigg. Nad võrdlesid äriühinguid, mille tehingud toimuvad sõltumatu osapoolega ja seotud osapoolega, kellest viimane on registreeritud madala maksumääraga territooriumil. Uurimuse tulemused näitasid, et siirdehinnad motiveerivad äriühinguid tegema tehinguid pigem seotud osapoolega. Lisaks selgus, et äriühingute eelistused muutuvad, kui kehtestatakse nõue, et maksumaksja peab järgima kontrollitud tehingute siirdehinna määratlemisel turuväärtuse printsiipi. Nimelt motiveerivad turuväärtuse standardi eiramisel kohaldatavad maksutrahvid maksumaksjaid tegema tehinguid enam mitteseotud osapoolega. Teisalt mõjutab see seotud osapoolega tehtud tehinguid hinnastama kooskõlas turuväärtuse põhimõttega. (Devereux, Keuschnigg 2008)

Eelnevast nähtub, et seoses siirdehindadega tekivad mitmed kitsaskohad peamiselt rahvusvaheliselt. Varasemate uurimuste põhjal on leitud mitmeid tegureid, mis ajendavad maksumaksjaid kontrollitud tehingutes siirdehindasid korrigeerima. Seega on oluline, et eri riikide maksuhaldurid teeksid koostööd eesmärgiga vähendada riikidevahelist kahjulikku maksukonkurentsi. Tähtis on välja töötada rahvusvahelised reeglid ja kohaldada kehtivate õigusaktide eiramise või rikkumise korral vastavaid sanktsioone.

1.2. Rahvusvahelise siirdehindade regulatsiooni kujunemine

Siirdehindade regulatsiooni olemus on aastate jooksul oluliselt muutunud. 20. sajandil oli siirdehindade määramise reguleerimise peaesmärk takistada maksumaksjate maksudest kõrvalehoidumist. Suhteliselt lihtsate väliskaubandus- ja investeerimistingutega majanduskeskkonnas oli vastavate seadustega kaetud tagasihoidlik osa rahvusvahelistest tehingutest. 21. sajandil on üldine majandus- ja maksukeskkond oluliselt muutunud. Seetõttu on siirdehindasid reguleerivatest õigusaktidest mõjutatud oluline osa rahvusvahelistest äriühingutest. (Markham 2005, 13) Seega on siirdehindade määramise õigusaktide ja juhendite tähtsus märkimisväärselt suurem kui 20. sajandil.

Siirdehindade regulatsiooni kujunemine sai alguse Ameerika Ühendriikides, kus see on olnud osa kohalikest maksuseadustest alates 1917. aastast. Nimetatud aastal võeti kasutusse ettevõtte tulumaks ning maksuhaldur sai volitused jaotada tütarettevõtete vahel ümber tulusid ja maksuvähendusi. Kuigi vahepeelsel perioodil toimus siirdehindade regulatsioonis muudatusi, siis kuni 1968. aastani jäi see olulises osas muutumatuks. (Boos 2006, 87–88) Sarnaselt eelnevale nähakse viimase põhjusena suhteliselt väikest rahvusvaheliste tehingute hulka ja mahtu vastaval perioodil.

Olulised muudatused õigusaktides leidsid aset 1968. aastal, mil Ameerika Ühendriikide maksuhaldur töötas välja reeglid turuväärtuse standardi rakendamiseks. Ühtlasi loodi esialgsed siirdehindade määramise meetodid, mille alusel seotud isikute vahelisi tehinguid vastavuses turuväärtuse põhimõttega hinnastada. (Tully 2012) Nimetatud muudatuste peamised põhjused olid kiire rahvusvaheliste äriühingute laienemine ja suur välismaiste otseinvesteeringute kasv pärast Teist maailmasõda. Kuigi siirdehindade regulatsioon tugines oluliselt võrreldavuse leidmisele kontrollitud tehingute hinna määramisel, siis tegelikkuses pakkus see maksumaksjatele vähest abi. Seda eelkõige juhtudel, kus sobivad võrdlusandmed puudusid või oli neid keeruline leida. (Boos 2006, 89)

Sellest ja mitmetest teistest asjaoludest tulenevalt avaldas Ameerika Ühendriikide Kongress 1986. aastal „Maksureformi Akti”, mis täiendas varasemaid õigusakte tulude vastavuse standardiga (*the Commensurate with Income Standard*). Standardi eesmärk oli tagada, et immateriaalse vara kasutamisel oleksid maksud vastavuses omandile iseloomuliku tuluga. Samuti pidi muutus tagama, et tulujaotus seotud osapoolte vahel kajastaks tegelikku äritege-

vust, mida iga tehingupool enda peale võttis. Samas ei defineerinud „Maksureformi Akt” konkreetseid meetodeid, mille järgi seda tegelikult oleks pidanud rakendada. (Boos 2006, 90)

Seetõttu avaldati Ameerika Ühendriikides 1988. aastal „Valge Raamat” (*the White Paper*), mis sisaldas ettepanekuid, kuidas tulude vastavuse standardit rakendada. Esmakordselt sätestati „Valges Raamatus“ põhimõtte, mille kohaselt pidid seotud isikute vahelised tehingud olema hinnastatud sarnaselt mitteseotud osapoolte vaheliste tehingutega. Sellest sai oluline lähtekoht turuväärtuse printsiibile, millest lisaks Ameerika Ühendriikidele teised riigid lähtuma hakkasid. (Wittendorff 2010, 43)

Valge Raamatule järgnesid 1992. aastal esitatud õigusaktid, mis kajastasid Ameerika Ühendriikide ja välisriikide maksuhaldurite, maksumaksjate ja sellel alal tegutsejate arutluse tulemusi. 1993. aastal andis Ameerika Ühendriikide maksuhaldur välja kogumi ajutisi reegleid, kuid lõplikud sätted võeti vastu 1994. aastal. Üldstandardite lisamisega sooviti selgitada turuväärtuse meetodi rakendamist ja lihtsustada immateriaalse vara hindamist. Vastuvõetud üldstandardid hõlmasid turuväärtuse standardit, parima meetodi reeglit, võrdlemisfaktoreid ja tulu ühtimise standardit. (Boos 2006, 91–94)

Ameerika Ühendriikide siirdehindade regulatsioonis on tehtud mitmeid täiendusi viimasel kahekümnel aastal. Näiteks 1995. aastal võeti vastu kulude jagamise kokkuleppeid reguleerivad õigusaktid. Siirdehindadega kaasnevaid karistusi reguleerivad aktid jõustusid 1996. aastal. 2005. aastal tehti kulude jagamise kokkulepete regulatsiooni täiendamiseks uued ettepanekud. Üheks olulisemaks muudatuseks viimastel aastatel võib pidada „Rohelise Raamatu” (*the Green Book*) avaldamist 2013. aastal. (International ... 2015, 818) Selles toodud ettepanekud seonduvad kahe olulise muudatusega, mis mõjutavad immateriaalse varaga tehtavaid tehinguid. Samuti sisaldab „Roheline Raamat” mitmeid alternatiivseid lähenemisi, kuidas immateriaalse vara väärtust tehingutes määrata.

Erinevalt juriidilistest siirdehinna määramise õigusaktidest Ameerika Ühendriikides, moodustavad OECD siirdehinna määramise juhendid rahvusvahelise mudelkokkuleppe. See on siirdehinna määramise juhiste aluseks OECD liikmesriikides ja mujal. OECD eesmärk on luua standardne riiklike siirdehindade määramise reeglite võrgustik, millel on kaks eesmärki: kindlustada sobiv rahvusvaheliste kontsernide tulujaotus ja vältida nende topeltmaksustamist. (Boos 2006, 105–106) Võrreldes siirdehindade regulatsiooni arenguga Ameerika Ühendriikides, algas OECD juhendmaterjalide väljatöötamine oluliselt hiljem.

1963. aastal avaldas OECD esimese mudellepingu „OECD Model Tax Convention on Income and on Capital”, mille 7. artikkel reguleeris äriühingute kasumit ja 9. artikkel seotud äriühinguid. Mudelleping sisaldas põhimõtteid, mille kohaselt pidi seotud isikute vaheline kasumi jaotamine olema kooskõlas turuväärtuse printsiibiga ning meetmeid, et ära hoida maksudest kõrvalehoidumist. (Wittendorff 2010, 96) Mudellepingus sisaldunud ja selle alusel sõlmitud maksulepingute artikkel 9 ongi peamine alus siirdehinna määramisele rahvusvahelistes tehingutes (Saag 2007, 22).

Arutelu siirdehindade määramise juhenditest algas 1979. aastal, kui OECD avaldas raporti „Transfer Pricing and Multinational Enterprises”. See sisaldas kõiki tähtsamaid siirdehinna määramise asjaolusid – tutvustas turuväärtuse standardit ja selle rakendamist, määratles võrdlemisefaktorid, kirjeldas turuväärtuse piiride ja andmete kasutust ning andis neli turuväärtuse standardile vastavat meetodit. (Boos 2006, 106; Feinschreiber, Kent 2012, 4) Siiski tõi 1979. aastal avaldatud raport endaga kaasa ägedaid vaidlusi liikmesriikide vahel ja erasektoris. Nii keskenduti pigem juhiste rakendamisele kindlates sektorites ja teemadel, mille tulemusena avaldas OECD 1984. aastal teise raporti „Transfer Pricing and Multinational Enterprises: Three Taxation Issues”. (Boos 2006, 107)

Oluline samm tehti 1995. aastal, kui avaldati täiendatud raport „Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations”. Vastav raport sisaldas viit peatükki: turuväärtuse põhimõte, siirdehindade meetodid, võrdlusanalüüs, administratiivsed meetmed siirdehinna arvutamisest tulenevate vaidluste vältimiseks ja lahendamiseks ning dokumentatsioon. Samas ei sisaldanud 1995. aasta raport reegleid immateriaalse vara, teenuste, kulude jagamise kokkuleppe, järelevalve protseduuride, siirdehindade eelkõkkulepete ja ettevõtete restruktureerimisest. (Feinschreiber, Kent 2012, 3–4) Vastavalt puuduvatele osadele jätkus OECD siirdehindade määramise juhendite täiendamine.

Sellele vastuseks lisandus 1996. aastal raportisse kuues peatükk immateriaalse vara ja seitsmes peatükk kontsernisestest teenuste kohta. Aasta hiljem tulid raportisse juurde kaheksas peatükk, mille eesmärgiks oli fikseerida põhimõtted kulude jagamise kokkulepete regulatsioonis ning lisapeatükk järelevalve protseduuridest. Viimasele lisati 1999. aastal peatükk siirdehinna eelkõkkuleppe põhimõtetest ning alles 2010. aastal koostati raporti üheksas peatükk ettevõtete restruktureerimisest koos siirdehindade aspektidega. (Feinschreiber, Kent 2012, 3–4)

OECD on juhendite loomisel pööranud olulist tähelepanu siirdehindade meetodite arengule. Seega on traditsiooniliste meetodite: võrreldava kontrollimata hinna meetodi, edasimüügi hinna meetodi ja kulupõhise meetodi kõrval loodud kaks lisameetodit: tehingu kasumi meetod ja tehingupõhise tootluse meetod. Lisaks nendele olulistele sammudele jätkub juhendite järjepidev uuendamine ja täiendamine. Arvestades, et OECD siirdehindade määramise juhendmaterjalidest lähtub vabatahtlikult ligikaudu viiskümmend riiki, siis avaldavad need olulist mõju kõigile rahvusvahelistele ja seotud isikute vahel toimuvatele tehingutele. (Feinschreiber, Kent 2012, 3–4)

Eelneva kokkuvõttena võib järeldada, et rahvusvahelise regulatsiooni ajalugu algab Ameerika Ühendriikidest 20. sajandi algusaastatel, kui esimesed siirdehindasid reguleerivad sätted vastu võeti. Aastate jooksul oluliselt muutunud rahvusvaheliste tehingute maht on omakorda mõju avaldanud siirdehindade regulatsiooni arengule. Õigusakte ja juhendmaterjale on täiendatud eesmärgiga suurendada seotud isikute vaheliste tehingute vastavust turuväärtuse printsiibile ning siirdehindade määramise meetodite täpsustamiseks. Viimasele on oluliselt kaasa aidanud OECD siirdehindade määramise juhendmaterjalid, mille väljatöötamisega organisatsioon alates 1995. aastast on tegelenud.

1.3. Eestis kehtiv siirdehindade regulatsioon ja selle ajalugu

Eesti siirdehindade regulatsiooni ajalugu ulatub 1990. aastate algusesse. Aastatel 1991–1993 kehtinud Eesti Vabariigi ettevõtte tulumaksu seaduse § 14 sätestas, et Eesti Vabariigis asuva ettevõtte struktuuriüksused ja temale kuuluvad teised ettevõtted, mis ei paikne sama esmatasandi kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil ning ei saa brutokasumit või saavad seda põhjendamatult vähe, maksustatakse Eesti Vabariigi Rahandusministeeriumi poolt kehtestatava erikorra järgi. Kirjeldatud erikorra rakendamisel tuli arvestada ettevõtte toodangu omahinna, põhi- ja käibevara olemi või töötasu kulu suhtes arvatud rentaabluse erinevust analoogiliste ettevõtetega. (Lehis 2000, 910)

Tulumaksuseadusesse toodi siirdehindade põhimõtte uuesti sisse 1997. aastal (seadus jõustus 1998. aastal). Nimetatud tulumaksuseaduse redaktsiooni § 37 lg 6 sätestas, et kui omavahel seotud residendist ja mitteresidendist isikute vahel tehtava tehingu väärtus on erinev omavahel mitteseotud iseseisvate isikute vahel tehtavate sarnaste tehingute väärtusest, võib maksuhaldur tulumaksu määramisel kasutada tehingute väärtusi, mida rakendavad sarnastes

tingimustes mitteseotud iseseisvad isikud. Vastava paragrahvi alusel volitati rahandusministrit kehtestama määrusega siirdehindade määramise meetodid. Kuna rahandusminister meetodeid ei kehtestanud, siis ei olnud tulumaksuseaduse § 37 lg 6 sisalduvat õigust aastatel 1998–1999 praktikas võimalik rakendada. (Lehis 2000, 910–911)

2000. aastal jõustunud tulumaksuseaduses fikseeriti siirdehindade reguleerimine § 50 lõigetes 4–6 ning kehtestatud rahandusministri 29.12.1999 määruses nr 120. Nimetatud määruse kohaselt võis maksuhaldur tehingu väärtuse määramisel kasutada ühte või mitut meetodit, eesmärgiga võimalikult täpselt kindlaks teha tehingu väärtus, mida sarnastes tingimustes tehtava tehingu puhul kasutaksid mitteseotud isikud. Selline regulatsioon kehtis muutumatuna kuni 2007. aastani, kus siirdehindade regulatsiooni objektiks olid tehingud residendist juriidilise isiku ja temaga seotud mitteresidendi või füüsilise isiku vahel. Rahandusministri määrus nägi siirdehinna määramise meetoditena ette vaid kolm meetodit – võrreldava hinna meetod, edasimüügi hinna meetod ja juurdehindluse meetod – ning detailset siirdehindade dokumentatsiooni koostamise kohustust ei olnud. (Saag 2007, 24; Tulumaksuseadusest ... 1999)

Eelnevast nähtub, et siirdehindade regulatsiooniga seotud sätted olid Eesti õigusaktides pikka aega olemas. Ent praktikas on neid hakatud rakendama alates 2007. aastast, mil laiendati turuväärtuse põhimõtet Eesti residendist seotud isikute vahel tehtavatele tehingutele. Samal aastal jõustus uus rahandusministri määrus „Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodid”. Uue määrusega lisandusid tehingute väärtuse määramise meetodid, täpsustati nende rakendamist ning kehtestati teatud isikutele detailse siirdehindade dokumentatsiooni koostamise kohustus. (Lehis 2013, 157; Saag 2007, 24)

Lisaks õigusaktidele avaldas 2007. aastal Eesti Maksu- ja Tolliameti siirdehindade määramise projekti töögrupp soovitusliku juhendmaterjali „Siirdehinna määramise juhend”. 2011. aastal uuendatud juhend kannab pealkirja „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend”. Tegemist on maksumaksjatele suunatud täiendava juhendmaterjaliga OECD dokumentide kõrval, mille eesmärk on pakkuda praktilist abi siirdehindade määramisel Eesti tingimusi ja maksusüsteemi arvesse võttes (Siirdehinna ... 2011).

Eestis 2015. aastal kehtiv siirdehindade regulatsioon põhinebki peamiselt 2007. aastal jõustunud muudatustele. Nii sätestab tulumaksuseaduse § 50 lg 4 põhimõtte, kui residendist juriidilise isiku ja temaga seotud isiku vahel tehtud tehingu hind on erinev nimetatud tehingu turuväärtusest, maksustatakse tulumaksuga summa, mille maksumaksja oleks tuluna saanud, või summa, mille maksumaksja oleks kuluna kandmata jätnud, kui siirdehind oleks vastanud

tehingu turuväärtusele. Siirdehinna reeglite alusel saab korrigeerida seotud isikute vahelisi tehinguid. Samal ajal saab korrigeerida mitteresidendi ja tema Eestis asuva püsiva tegevuskoha vahelisi sooritusi. (Lehis 2013, 157)

Siirdehindade vastavuse kontrollimise ja võimaliku korrigeerimise puhul tuleb lähtuda rahandusministri määruses „Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodid” toodud põhimõtetest ja meetoditest. Tehingute võrreldavuse üle otsustamisel analüüsitakse kõiki tehingu, tehingupoolte ja keskkonna omadusi, millest võib sõltuda tehingu väärtus. (*Ibid.*) Järgnevalt on toodud ülevaade siirdehinna turuväärtuse meetoditest, mis on siduvad nii maksumaksjale kui maksuhaldurile (Seotud isikute ..., § 11 lg 1):

- 1) Võrreldava hinna meetod, mis vajab siirdehinna turuväärtuse määramiseks võrreldavat tehingut. Põhjalike võrdlusandmete korral annab kõige täpsema tulemuse.
- 2) Edasimüügi hinna meetod, kus meetodi rakendamisel lähtutakse edasimüügi tehingu hinnast. Võrdluseks vajatakse andmeid võrreldavate tehingute hinnalisandist.
- 3) Kulupõhine meetod, kus meetodi rakendamisel lähtutakse kontrollitud tehingu kuludest. Võrdluseks on vajalikud andmeid võrreldavate tehingute kasumimäärast.
- 4) Jagatud kasumi meetod, kus andmeid võrreldavate tehingute kohta kasutatakse eelkõige tehingupoole panuse hindamiseks.
- 5) Tehingupõhine tootluse meetod, kus meetodi rakendamisel kasutatakse andmeid võrreldavate tehingute tootluse määra kohta.

Seega on võimalik äriühingutel ning maksuhalduril leida kirjeldatud meetodite hulgast üks või mitu sobivaimat, mille alusel kontrollitud tehingu hind määrata. Samas tuleb siirdehindade turuväärtuse määramisel pöörata tähelepanu nende dokumenteerimisele. Eestis kehtiva siirdehindade regulatsiooni kohaselt peaksid kõik seotud isikutega tehinguid tegevad isikud lähtuma siirdehindade dokumentatsiooni koostamisel üldistest majandustehingute dokumenteerimise nõuetest. Teisalt peavad teatud isikud järgima täiendavaid kehtestatud dokumenteerimise nõudeid. (Saag 2007, 135) Järgnevalt on toodud loetelu isikutest, kes on kohustatud detailse siirdehindade dokumentatsiooni koostama (Seotud isikute ..., § 18 lg 1):

- 1) residendist krediidasutused, kindlustusseltsid ning väärtpaberibörsil noteeritud äriühingud;
- 2) tehingu üks osapool on madala maksumääraga territooriumil asuv isik;
- 3) residendist äriühing, kellel on töötajaid arvestatuna koos seotud isikutega 250 või rohkem või kelle tehingueelse majandusaasta käive koos seotud isikutega oli 50

miljonit eurot või rohkem või kelle konsolideeritud bilansimaht oli 43 miljonit eurot või rohkem;

- 4) mitteresident, kes tegutseb Eestis püsiva tegevuskoha kaudu ja kellel on töötajaid arvestatuna koos seotud isikutega 250 või rohkem või kelle tehingueelse majandusaasta käive koos seotud isikutega oli 50 miljonit eurot või rohkem või kelle konsolideeritud bilansimaht oli 43 miljonit eurot või rohkem.

Koostatud dokumentatsiooni eesmärk on võimaldada maksuhalduril veenduda, et maksumaksja on määratlenud siirdehinnad vastavuses turuväärtuse printsiibiga. Maksuhaldurile esitatavad dokumendid jagunevad kaheks (Seotud isikute ..., § 18 lg 5 ja lg 6):

- põhitoimik, mille moodustavad rahvusvahelist kontserni puudutavad dokumendid;
- riigiomased dokumendid, mille moodustavad Eesti residendist juriidilise isiku või Eestis püsiva tegevuskoha kaudu tegutseva mitteresidendi ning tema tehtud tehingute kohta käivad dokumendid.

Põhitoimiku eesmärk on anda ülevaade näiteks kontserni äritegevusest, omandisuhetest, kontrollitud tehingutest, mittemateriaalsest varast ning siirdehindade turuväärtuse määramise poliitikast. Riigiomased dokumendid peavad täiendama põhitoimikut ning sisaldama teavet näiteks maksumaksja tegevuse kirjeldusest, kontrollitud tehingutest, siirdehindade määramise meetoditest ning meetodite valimise ja rakendamise kohta. (*Ibid.*)

Täiendavalt eeltoodud õigusaktidele ja Maksu- ja Tolliameti ning OECD juhendmaterjalidele reguleerib Eestis siirdehindade määramist rahvusvaheliste maksulepingute artikkel 9. Selle eesmärk on tagada, et kasumit näidatakse „õigetes riikides” ning kasumi korrigeerimisel ühes riigis tuleb seda arvesse võtta teises riigis. Viimaks on oluline nimetada, et kirjeldatud regulatsioonide kõrval kehtivad Eesti suhtes „Euroopa Liidus asuvate sidusühingute siirdehindade dokumenteerimise tegevusjuhend” ja „Seotud ettevõtjate kasumi korrigeerimisel tekkiva topeltnmaksustamise kõrvaldamise konventsioon 90/436/EMÜ”. (Saag 2007, 25–26)

Eelnevast selgub, et siirdehindade reguleerimine on Eestis aktuaalne olnud alates 1991. aastast. Olulisemad õigusaktid, mille alusel kontrollitud tehingute vastavust turuväärtuse standardile määratleda, on tulumaksuseadus ja rahandusministri määrus siirdehinna määramise meetoditest. Neid täiendavad Maksu- ja Tolliameti ja OECD juhendmaterjalid, rahvusvaheliste maksulepingute artikkel 9 ning Euroopa Liidu õigusaktid.

2. PROJEKTI „BASE EROSION AND PROFIT SHIFTING”

ÜLEVAADE

2.1. Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tutvustus

Projekt „Base Erosion and Profit Shifting” algatati 2013. aastal G20 riikide ja OECD eestvedamisel. Nimetatud projekt sai alguse vajadusest leida lahendused globaalseks muutunud probleemile, mis on tekkinud seoses maksubaasi vähendamise ja kasumi väljaviimisega riikidest. Projekti peamine eesmärk on välja töötada kohalikud ja rahvusvahelised meetmed, mida riigid saavad rakendada oma maksuseadustes (Addressing ... 2013, 51). Täpsemalt viitab projekti nimi „Base Erosion and Profit Shifting” kahjulikule maksuplaneerimise strateegiale, mida kasutades paigutavad maksumaksjad maksustatava kasumi ümber madalama maksumääraga territooriumitele. Kasutades ära riikide maksuõiguses leiduvaid seaduseauke, võib maksumaksjate tulu jääda maksustamata või olla maksustatud oluliselt madalamalt piirkondades, kus neil tegelikkuses reaalne äritegevus puudub. (About BEPS 2015)

Seesugune maksubaasi vähendamine kujutab endast olulist riski laekuvale maksutulule, maksusuveräänsusele ja õiglase maksustamise põhimõtetele nii OECD liikmesriikides kui teistes riikides. Kuigi praktikas leidub mitmeid alternatiive, kuidas maksustamisele kuuluvat tulu vähendada, siis enamlevinud viis on maksustatava kasumi viimine madalama maksumääraga riigis asuvasse (seotud) äriühingusse. Ühest küljest on tegemist otseselt maksumaksjate maksukuulekust puudutavate asjaoludega. Teisalt on OECD seisukohal, et oluliselt enam on kirjeldatud probleemi näol tegemist põhimõtteliste küsimustega, kuna enam ei pruugi rahvusvahelised maksuprintsiibid olla kooskõlas riikide kiiresti muutuva majanduskeskkonnaga. Samas on riikide kohalikud õigusaktid, mis reguleerivad rahvusvahelise maksunduse aspekte, tihti väljatöötatud ajal, mil intellektuaalse vara ja infotehnoloogia osatähtsus äriühingute tegevuses oli võrdluses praegusega oluliselt väiksem. (Addressing ... 2013, 5)

Seega on OECD seadnud eesmärgi kaasata projekti „Base Erosion and Profit Shifting” võimalikult suurel hulgal osalejaid, kuna maksubaasi vähendamise ja kasumi väljaviimise takistamiseks on vajalik rahvusvaheline koostöö. Vastupidisel juhul võivad projekti tulemusena tehtud rahvusvahelist maksundust ja siirdehindade regulatsiooni hõlmavad muudatused, kui neid riigiti eraldiseisvalt ja koordineerimata rakendada, põhjustada täiendavaid probleeme. Näiteks võib see kaasa tuua uute põhimõtete valesti tõlgendamise, äriühingute topeltmaksustamise või negatiivsed tagajärjed investeerimistegevusele. Seetõttu on projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskava ja -plaani¹ väljatöötamisse kaasatud olnud suur hulk huvirühmasid: OECD liikmesriigid, G20 riigid ja kõik teised riigid, kes projektis on soovinud osaleda. (Addressing ... 2013, 8–9) Ehk projekti aruteludest on olnud võimalus osa võtta nii äriühingutel, eraisikutel, maksuvaldkonna spetsialistidel kui teistel huvilistel.

Lisaks OECD liikmesriikidele ja teistele arenenud riikidele, põhjustab maksubaasi vähendamine ja riikidest kasumi väljaviimine probleeme arenguriikides. Kuna nende riigieelarve tulu on olulises sõltuvuses laekuvast ettevõtte tulumaksust, siis avaldavad sellele negatiivset mõju igasugused meetmed, mille abil rahvusvahelised äriühingud maksustatavat tulu vähendavad. Seetõttu on OECD projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevusesse kaasanud enam kui 80 arenguriiki. Neil on võimalus olnud osaleda regionaalsetel aruteludel ja konkreetsematele teemadele keskendunud ülemaailmsel foorumitel. Esiteks on nende käigus arenguriikide esindajate tehtud ettepanekud arvesse võetud projekti tegevuskavas. Teiseks on arenguriikide kaasamisega soovitud kindlaks teha spetsiifilisemad ja olulisemad kitsaskohad, mille osas „Base Erosion and Profit Shifting” projekt tulevikus abiks saab olla. (The BEPS Project ... 2015) Seega käsitletakse paralleelselt arenenud riikidega siirdehindade probleeme ja võimalikke lahendusi arenguriikides.

Enne projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevustega alustamist kaardistas OECD kõige kriitilisemad valdkonnad, millest lähtuvalt püstitati projekti eesmärgid. Järgnevalt on toodud ülevaade kitsaskohtadest, millele OECD enne projekti algust tähelepanu juhtis ja ühtseid lahendusi soovis leida. Esiteks toodi välja eesmärk vähendada hübriidinstrumentide riikidevaheliste erinevustega kaasnevaid probleeme. Selle üheks näiteks on ebakõlad rahvusvahelistes maksulepingutes, mis võimaldavad äriühingutel kasumi maksustamisest kõrvale hoiduda või selle arvelt tulu teenida. Teine valdkond OECD projektis hõlmab digitaalse majanduse (kaubad ja teenused) maksustamisega seotud küsimusi. (Addressing ... 2013, 10)

¹ Täpsem ülevaade projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskavast ja -plaanist on toodud magistritöö alapeatükis 2.2.

Sarnaselt hübriidinstrumentidega juhiti selles valdkonnas peatähelepanu rahvusvahelistele maksulepingutele ja vastavate sätete üle vaatamisele.

Eraldi keskendutakse projektis „Base Erosion and Profit Shifting” siirdehindade regulatsioonile. See katab eelkõige valdkondasid, mille osas siirdehindade määratlemise põhimõtted on seni olnud puudulikud või teatud aspektides vastuolulised. Tähelepanu alla on võetud immateriaalne vara ja äriühingute riskijuhtimine. Seda tulenevalt praktikast, kus rahvusvahelised äriühingud paigutavad äritegevuse olulised riskid ja immateriaalse vara objektid madala maksumääraga territooriumil asuvasse seotud äriühingusse. Enamasti toob see soodsama maksusüsteemi näol neile majanduslikku kasu. (Addressing ... 2013, 42) OECD eesmärk on projektiga „Base Erosion and Profit Shifting” välja töötada ja üle vaadata senisest efektiivsemad ning õiglasemad lähtekohad, mis kirjeldatud valdkondades kontrollitud tehingute hinnastamist reguleerivad.

Lisaks kirjeldatud teemadele on projektis „Base Erosion and Profit Shifting” võrreldes varasemate muudatusettepanekutega enam keskendutud ettevõtetesiseste finantseerimistehingute reeglite ja madala maksumääraga territooriumitel asuvate kontrollitavate äriühingute eeskirjade üle vaatamisele. Samuti püütakse leida lahendused, mis aitaksid rahvusvahelise maksunduse põhimõtted maksumaksjatele läbipaistvamaks ning arusaadavamaks muuta. Samal ajal on kogu projekti tegevusplaan üles ehitatud intensiivsele ja järjepidevale koostööle erinevate osapoolte vahel. Seetõttu on OECD võtnud vastu otsused, mille kohaselt ollakse valmis juhendmaterjalides ja rahvusvahelistes maksulepingutes tegema nõutud muudatusi, et riigid neid võimalikult kiiresti praktikas rakendada saaksid. (Addressing ... 2013, 10)

Eeltoodut kokku võttes on projekti „Base Erosion and Profit Shifting” algatamise põhjus rahvusvaheliste äriühingute tegevus, kus maksustatava tulu viimisega madalama maksumääraga riikidesse, püütakse vähendada oma maksubaasi. Seega soovib OECD koostöös G20 riikidega nimetatud projekti abil välja töötada meetmed, mille rakendamisega mitmesugused rahvusvahelise maksunduse ja siirdehindade määratlemise kitsaskohti riikide hetkel kehtivates õigusaktides on võimalik kõrvaldada. Täpsem ülevaade projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskavas kaetud valdkondadest ning tegevusplaanist on toodud magistritöö alapeatükis 2.2.

2.2. Ülevaade „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskavast ja -plaanist

Magistritöö alapeatükis 2.1. kirjeldatud projektiga „Base Erosion and Profit Shifting” seotult on OECD kaardistanud rahvusvahelist tähelepanu vajavad valdkonnad ja koostanud nende alusel ühtse tegevuskava „Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting”. Valdcondade põhiselt on kaardistatud nõrkused ja puudused, millele OECD koos töörühmade ja kaasatud osapooltega lahendused püüab leida. Järgnevalt on toodud loetelu viieteistkümnest projekti tegevusvaldkonnast, mida tegevuskava hõlmab (Action ... 2013):

- 1) digitaalse majanduse maksustamisega seotud probleemide käsitlemine;
- 2) hübriidinstrumentide erinevate meetmete mõju neutraliseerimine;
- 3) välismaiselt kontrollitavate äriühingute eeskirjade tugevdamine;
- 4) piirangute väljatöötamine maksubaasi vähendamise vastu intresside mahaarvamise ja teiste finantsmaksete kaudu;
- 5) kahjulike maksupraktikatega võitlemise efektiivsemaks muutmine;
- 6) maksulepingute kuritarvitamise ennetamine;
- 7) maksulepingute meetmete välja töötamine, et ennetada püsiva tegevuskoha staatusest hoidumist;
- 8) immateriaalne vara²;
- 9) riskid ja kapital;
- 10) teised kõrge riskiga tehingud;
- 11) andmete ja meetodikate analüüsimine „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskava ja selle tegevuste jaoks;
- 12) agressiivse maksuplaneerimise ja selle meetmete avalikustamine;
- 13) siirdehindade dokumenteerimise nõuete üle vaatamine;
- 14) maksuvaidluste lahendamise seotud protseduuride efektiivsemaks muutmine;
- 15) mitmepoolseid instrumente käsitleva aruandluse loomine.

Iga loetletud valdkonna kohta on projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskavas toodud lühikirjeldus ja peamised tegevused, mida vastava valdkonna eesmärkide saavutamiseks tehakse. Tegevuskava esimene tegevus on seotud digitaalsete teenuste ja kaupade laiaulatusliku leviku ning sellega koos ilmnunud otsese ja kaudse maksustamise probleemide-

² Tegevused 8, 9 ja 10 – Siirdehindade reeglite välja töötamine seoses immateriaalse vara, riski ja kapitali ning teiste kõrge riskiga tehingutega.

ga. Tegevuse eesmärk on leida lahendused, kuidas digitaalse majanduse maksustamise küsimused rahvusvaheliselt lahendada. (Action ... 2013, 14–15)

Teine tegevus – hübriidinstrumentide erinevate meetmete mõju neutraliseerimine – hõlmab äriühinguid, kelle äritegevus toimub mitmetes riikides. Kuna äriühing ei pruugi olla kõigis neis riikides maksukohustuslane, siis võib selle tagajärjel äriühingu maksustatav tulu jääda maksustamata või laieneda neile mitmekordsed mahaarvamised. Teise tegevuse soovitud tulemused on välja töötada OECD „Model Tax Convention” mudellepingu ja riikide kohalike õigusaktide muudatusettepanekud. Viimasega on tihedalt seotud tegevuskava kolmas tegevus, kus OECD eesmärk on tugevdada riigiti välismaiselt kontrollitud äriühingute tegevuse ja maksustamise reegleid. (Action ... 2013, 15–17)

Eelnevat jätkab tegevuskava neljas tegevus, millega soovitakse riikide õigusaktide ja OECD siirdehindade juhendmaterjalide jaoks välja töötada reeglid, mis aitaksid ära hoida maksubaasi vähendamise. Täpsemalt on keskendunud seotud ja mitteseotud isikute vahelistele finantseerimistehingutele ning tehingutele garantii ja tuletisinstrumentidega. Samas keskendub tegevuskava viies tegevus kahjulike maksupraktikatega võitlemisele, mis on olulisel määral keskendunud arenguriikidele. Seetõttu on üks viienda tegevuse oodatud tulemustest maksubaasi vähendamist takistavate strateegiatega juurutamine neis riikides. Tegevuskava kuues ja seitsmes tegevus on mõlemad suunatud ennetavate meetmete välja töötamisele – kuues tegevus rahvusvaheliste maksulepingute kuritarvitamise tõkestamisele ja seitsmes tegevus püsiva tegevuskoha mõiste piiritlemisele. (Action ... 2013, 17–20) Viimane eeldab tulevikus muudatuste tegemist OECD mudellepingus ja riikide kohalikes õigusaktides.

Tegevuskava kaheksas kuni kümnes tegevus hõlmavad otseselt siirdehindade regulatsiooniga ehk täpsemalt immateriaalse vara, riskide ja kapitali ning muude kõrge riskiga tehinguid. Kaheksanda tegevuse eesmärk on välja selgitada immateriaalse vara definitsioon ja siduda immateriaalse vara kajastamine tegeliku otstarbega äriühingu äritegevuses. Lisaks soovitakse välja töötada reeglid immateriaalsele varale, mille väärtust on keeruline hinnata ning sellega koos uuendada vastavaid reguleerivaid sätteid rahvusvahelises mudellepingus ning siirdehindade määratlemise juhendmaterjalides. (Action ... 2013, 20)

Tegevuskava üheksanda tegevuse fookuses on äriühingute riskide ja kapitali hinna kajastamine ehk OECD eesmärk on luua reeglid, mis sätestavad seotud isikute vaheliste riskide määratlemise ja sellest lähtuvalt kapitali hinnastamise põhimõtted. Tegevuskava kümnes tegevus keskendub seotud isikute vahelistele erandlikele tehingutele, mis leiavad harva aset

mitteseotud osapooltega. Selle käigus on kavandatud välja töötada lähtekohad, mis aitavad maksumaksjatel valida sobivaima siirdehinna määramise meetodi ning ennetada seeläbi maksustatava tulu vähendamist. (Action ... 2013, 20–21)

Lisaks eelnevatele tegevustele, hõlmab tegevuskava üheteistkümnnes tegevus andmete kogumist ja analüüsimist, mis on seotud projektis käsitletud maksubaasi vähendamise ja kasumi väljaviimisega. Selle eesmärgiks on välja töötada meetodid, millest lähtuvalt vajalikke andmeid ja informatsiooni riigiti koguda ning efektiivselt projekti lõppedes analüüsida. Kuna maksumaksjate agressiivsed maksuplaneerimise strateegiad avaldavad rahvusvaheliselt kahjulikku mõju maksutulude laekumisele, siis keskendub kaheteistkümnnes tegevus nimetatud probleemile. Riikide erisusi ja vajadusi arvesse võttes on OECD eesmärk pakkuda lahendusi, kuidas kohalikke reegleid täiendada, et vähendada kahjulike maksuplaneerimise strateegiate praktikas rakendamist. (Action ... 2013, 21–23)

Tegevuskava kolmeteistkümnnes tegevus – siirdehindade dokumenteerimise nõuete üle vaatamine – eeldab, et rahvusvahelised äriühingud esitaksid kõigile seotud osapoolte riikide maksuhalduritele detailse siirdehindade dokumentatsiooni. See peaks sisaldama vajalikku informatsiooni nii nende rahvusvahelisest majandustegevusest, teenitud tulust kui ka tasutud maksudest. Tegevuse tulemused on vastavalt OECD juhendi täiendamine ja riikide kohalike sätete muutmine. Tegevuskava eelviimase tegevuse eesmärk on täiendada OECD mudel-lepingut, et tõhustada maksuvaidluse protseduure ning viimase tegevuse tulemusena kavandab OECD luua kahepoolsete maksulepingute asemel mitmepoolseid instrumente käsitleva ja rahvusvaheliselt kasutatava aruandluse viisi. (Action ... 2013, 23–24)

Kõik eelnevalt kirjeldatud valdkonnad, tegevused koostöös huvirühmadega ning planeeritud tulemuste saavutamine on omakorda koondatud tegevusplaani. Nimelt on 2013. aastal algatatud „Base Erosion and Profit Shifting” projekt on jaotatud kolme etappi, millest iga lõppedes on OECD eesmärk olnud esitada vastavate tegevuste tulemused. Neist esimene oli 2014. aasta septembris, mil esitati esialgne mustand projekti peaaegu pooltest tegevusest. Teine tähtaeg on määratud 2015. aasta oktoobrisse, mil peaksid olema valminud projekti ülejäänud tulemused. Projekt peaks lõppema 2015. aasta detsembris, millele järgneb väljatöötatud muudatusettepanekute, meetmete ja strateegiate juurutamine ning järelevalve rahvusvahelisel ja riikide tasandil. (About BEPS 2015; Base Erosion ... 2015)

Järgneval leheküljel tabelis 1 on toodud kokkuvõtte projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevustest ning tegevusplaani.

Tabel 1. Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskava ja -plaan aastatel 2014–2015

Tähtaeg	Tegevus	Tulemus
2014. aasta september	Tegevus 1 - Digitaalse majanduse maksustamisega seotud probleemide käsitlemine	Raport
	Tegevus 2 - Hübridinstrumentide erinevate meetmete mõju neutraliseerimine	Soovitused
	Tegevus 5 - Kahjulike maksupraktikatega võitlemise efektiivsemaks muutmine	Ülevaade
	Tegevus 6 - Maksulepingute kuritarvitamise ennetamine	Soovitused
	Tegevus 8 - Siirdehindade reeglite väljatöötamine – immateriaalne vara	Muudatused
	Tegevus 13 - Siirdehindade dokumenteerimise nõuete üle vaatamine	Muudatused
	Tegevus 15 - Mitmepoolseid instrumente käsitleva aruandluse loomine	Raport
2015. aasta oktoober	Tegevus 3 - Välismaiselt kontrollitavate äriühingute eeskirjade tugevdamine	Soovitused
	Tegevus 4 - Piirangute väljatöötamine maksubaasi vähendamise vastu intresside mahaarvamise ja teiste finantsmaksete kaudu	Soovitused
	Tegevus 5 - Kahjulike maksupraktikatega võitlemise efektiivsemaks muutmine	Strateegia arenguriikidele
	Tegevus 7 - Maksulepingute meetmete välja töötamine, et ennetada püsiva tegevuskoha staatusest hoidumist	Muudatused
	Tegevused 9 ja 10 - Siirdehindade reeglite välja-töötamine – risk ja kapital, teised kõrge riskiga tehingud	Muudatused
	Tegevus 11 - Andmete ja meetodikate analüüsimine „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskava ja selle tegevuste jaoks	Soovitused
	Tegevus 12 - Agressiivse maksuplaneerimise ja selle meetmete avalikustamine	Soovitused
	Tegevus 14 - Maksuvaidluste lahendamise seotud protseduuride efektiivsemaks muutmine	Muudatused
2015. aasta detsember	Tegevus 4 - Piirangute väljatöötamine maksubaasi vähendamise vastu intresside mahaarvamise ja teiste finantsmaksete kaudu	Muudatused
	Tegevus 5 - Kahjulike maksupraktikatega võitlemise efektiivsemaks muutmine	Kontrollitud kriteeriumid
	Tegevus 15 - Mitmepoolseid instrumente käsitleva aruandluse loomine	Aruandlus

Allikas: (Autori koostatud About BEPS ... 2015 ja Base Erosion ... 2015 alusel)

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” lahutamatu osa on viieteistkümnest valdkonnast koosnev tegevusplaan, mis kirjeldab konkreetseid tegevusi iga valdkonna eesmärkide saavutamiseks. OECD on kavandanud tegevustega seotud muudatused ja soovitused avaldada 2015. aasta detsembriks, millele järgneb meetmete rakendamine ja seire lähiaastatel.

2.3. Projekti tulemuste rakendamine praktikas

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevused on magistritöö koostamise ajal veel töös ja jätkuvad kuni 2015. aasta detsembrini. Samas leidub juba enne projekti lõppu mitmeid riike, kes on planeerinud tegevuskavas avaldatud muudatusettepanekute põhjal kohalike õigusakte ja juhendeid lähiaastatel täiendada. Järgnevalt on toodud näitlik ülevaade riikidest, kus kohalikus siirdehindade regulatsioonis on muudatused rakendatud või vastu võetud otsused, et teha seda lähitulevikus.

Esimeste seas oli Suurbritannia, kes teavitas 2014. aasta detsembris projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuskava kolmeteistkümnenda tegevuse – siirdehindade dokumenteerimise nõuete üle vaatamine – põhimõtete kasutusele võtmisest. Selle alusel on Suurbritannias tegutsevad rahvusvahelised äriühingud kohustatud sealsele maksuhaldurile avalikustama informatsiooni oma ülemaailmselt teenitud kasumist, tasutud maksudest ning peamistest majandustulemustest. Teisalt ei ole seni teada, kas kohustuslikuks muutuvad teised siirdehindade dokumentatsiooni muutmise kohta avaldatud ettepanekud. Seaduste jõustumist eeldatakse 2016. aasta jaanuarist, mil OECD on projekti lõpetanud. Uuendatud tingimustel aruandlus muutuks Suurbritannias kohustuslikuks 2017. aastast. Lisaks loodetakse samal aastal rakendada uusi hübriidinstrumentide sätteid. Konkreetsemalt reegleid, mille abil takistada maksumaksjate võimalusi maksukohustuse vähendamiseks, tehes põhjendamatu või mitmekordseid mahaarvamisi, ei ole veel kinnitatud. (Dodwell *et al* 2014) Viimase osas on Suurbritannia planeerinud veel enne 2017. aastat täpsustusi teha.

Arenguriikide näitena võib tuua India, kus on maksuseaduseid ja standardeid kooskõlas projekti tulemustega planeeritud muuta. Tulenevalt tegevuskava esimesest tegevusest – digitaalse majanduse maksustamisega seotud probleemide käsitlemine – on kavas üle vaadata olemasolevad ärimudelid, hinnata nende riske ja võtta selleks vajadusel tarvitusele täiendavad meetmed. Hübriidinstrumentide juures pööratakse tulevikus senisest suuremat tähelepanu rahvusvahelistele kokkulepetele ja instrumentidele, näiteks mitmesugused finantseerimistehingud, mille maksukäsitus riigiti erineb. Samuti on planeeritud rakendada strateegiat, mille OECD arenguriikidele eraldi välja töötab, et senisest tõhusamalt kahjulike maksupraktikatega võidelda. Lähtuvalt siirdehindade määratlemise tegevustest (tegevuskava kaheksas tegevus), on Indias muudetud uurimis- ja arenduskulude kui immateriaalse vara siirdehindade määramise meetodeid. Samas kavandatakse riigi kohalikes õigusaktides

täiendada siirdehindade dokumentatsioonile esitatavaid nõudeid intressimaksete, kasutus- ja teenustasude siirdehinna määramise osas. (Vanvari 2014)

Teine sarnane näide on Lõuna-Aafrika Vabariik, kus ükski muudatus pole veel jõustunud, kuid tulevikus on projektist lähtuvalt planeeritud luua seni puudunud siirdehindade regulatsioon. Lõuna-Aafrika Vabariigis avaldab maksutulu laekumisele olulist negatiivset mõju rahvusvaheliste äriühingute kahjulik maksuplaneerimine ning seotud isikute vaheliste tehingute hinnastamine, järgimata samal ajal turuväärtuse standardit. Seetõttu on Lõuna-Aafrika Vabariigi maksuhaldur olnud aktiivselt kaasatud projekti tegevuste aruteludesse. Viimasest tulenevalt soovitakse tulevikus välja töötada nõuded rahvusvahelistele äriühingutele siirdehindade dokumentatsiooni koostamiseks. Eraldi pööratakse tähelepanu siirdehindade rahvusvahelise aruande koostamisele ja eelkõkkulepete sõlmimise tingimustele. (Liebenberg *et al* 2015) Seega näitab eelnev, et arenguriigid on tegelikkuses aktiivselt projekti tegevustesse kaasatud.

Võimalike muudatuste kõrval tulevikus, on magistritöö koostamise ajal mõningad projekti käigus tehtud ettepanekud juba praktikas kasutusel. Näiteks jõustusid 1. jaanuaril 2015. aastal muudatused Luksemburgi tulumaksuseaduses ja üldises maksuõiguses. See tähendab, et võrreldes varasemaga, sõnastati selgemalt seotud isikute mõiste ning alates 2015. aastast laieneb turuväärtuse standardi kohaldamise nõue Luksemburgi residentidest seotud isikute vahelistele tehingute hinnastamisele. Tulenevalt projektist jõustus säte, mis kohustab maksumaksjaid koostama ja maksuhalduri nõudmisel esitama siirdehindade määramise dokumentatsiooni. (Goemaere *et al* 2015) Nimetatud otsus on Luksemburgi seiskohalt oluline, kuna enne 2015. aastat puudus sealsetes maksuseadustes vastav säte, mis äriühingutel kontrollitud tehingute hinnastamise põhimõtteid oleks kohustanud eraldi dokumenteerida.

Samamoodi on praktikas mitmeid projektiga seotud ja tulevikus jõustuvaid muudatusi järgima hakatud Kanadas. Kuigi lähiajal pole Kanadas ühtegi muudatust maksuseadustes teha planeeritud, siis ollakse veendunud, et kaugemas tulevikus hakkavad mitmed projekti ettepanekud sealseid sätteid mõjutama. Samal ajal on Kanada aktiivselt osalenud projekti tegevustes ning 2014. aastal alustati projekti jaoks seni kehtiva immateriaalset vara reguleerivate õigusaktide üle vaatamist. Samuti on täheldatud, et Kanada maksuhaldur keskendub siirdehindade auditite läbiviimisel ja päringute tegemisel projekti tegevuskavas kirjeldatud valdkondade kitsaskohtadele. Viimasele vastuseks leidub Kanadas hulgaliselt äriühinguid, kes on teadlikult hakanud seotud isikute vaheliste tehingute hinna määratlemisel ja

äritegevuse riskide juhtimisel lähtuma projekti „Base Erosion and Profit Shifting” printsiipidest, kuigi seda ei nõua hetkel ükski maksuseaduse säte. (FitzGerald, McCrodon 2015)

Olulise panuse projekti „Base Erosion and Profit Shifting” töösse on teiste hulgas andnud Saksamaa. Juba varasemalt on Saksamaa maksuhaldur teinud seoses intressimaksete ja intressikulude mahaarvamisega muudatusi, mis on nüüd osa projekti tegevuskavast. Nimelt piiritleti 2008. aastal Saksamaal jõustunud muudatuste alusel seotud isikute vaheliste intresside mahaarvamise õigust nn intresside tõkkega (*Zinsschranke*). Samas esitas Saksamaa Liidunõukogu 2014. aastal seoses „Base Erosion and Profit Shifting” projekti teise tegevusega – hübriidinstrumentide erinevate meetmete mõju neutraliseerimine – ettepanekud hübriidinstrumentide kohta käivate reeglite muutmiseks. 2015. aastaks on Saksamaal jõustunud seadusemuudatus äriühingute püsiva tegevuskoha siirdehindade määramisest, mis on kooskõlas projekti seitsmenda tegevusega – maksulepingute meetmete välja töötamine, et ennetada püsiva tegevuskoha staatusest hoidumist. (Voegele, de Homont 2015)

Kuigi projekt „Base Erosion and Profit Shifting” on kavandatud lõpetada 2015. aasta detsembris, siis näitab eeltoodu, et leidub mitmeid riike, kus juba oluliselt varem muudatused kohalikult on rakendatud või kavandatud seda lähiajal teha. Seetõttu hindab magistritöö autor magistritöö kolmandas peatükis, kuidas täpsemalt projekt „Base Erosion and Profit Shifting” Eestis kehtivat siirdehindade regulatsiooni tulevikus võib mõjutada.

3. PROJEKTI „BASE EROSION AND PROFIT SHIFTING” MÕJU ANALÜÜS SIIRDEHINDADE REGULATSIOONILE EESTIS

3.1. Projekti mõju analüüsimisel kasutatud põhimõtted

Magistritöö autor vaatleb projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuste mõju hindamisel lähemalt nelja tegevusvaldkonda. Esmalt analüüsib autor koondatult tegevuskava kaheksandat kuni kümnendat tegevust, mis seonduvad immateriaalse vara, riski ja kapitali ning teiste kõrge riskiga tehingutega siirdehindade reeglite väljatöötamisega. Seejärel hindab töö autor projekti kolmeteistkümnenda tegevuse ehk siirdehindade dokumenteerimise nõuete muutmise kohta esitatud ettepanekute mõju kehtivale siirdehindade regulatsioonile Eestis.

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” analüüsimisel ja mõju hindamisel teostab magistritöö autor valitud tegevuste raames avaldatud muudatusettepanekute ja siirdehindasid reguleerivate Eesti õigusaktide sätete ja juhendite võrdlusanalüüsi. Lisaks kasutab töö autor mõju hindamisel huvirühmade kommentaare, mis on saadetud OECD töögrupile vastusena projekti tegevuste diskussioonidokumentides esitatud ettepanekutele ja küsimustele.

Magistritöö mahu piiratuse tõttu analüüsib magistritöö autor eelnevalt loetletud tegevusvaldkondi lähtuvalt nende otsesest seosest siirdehindade dokumenteerimise ja seni enam probleeme tekitanud valdkondadega. Kuna projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuste lõplikud tulemused avaldatakse 2015. aasta lõpus, siis oli tegevuste valikul määrav tegur informatsiooni kättesaadavus. Seetõttu on tegevuskava kaheksanda kuni kümnenda tegevuse analüüs piiritletud ettepanekutega, mis esitati 2014. aasta detsembris. Eraldi on tehtud valik olulisematest ja enam huvirühmade vastukaja leidnud potentsiaalsetest muudatustest, mille mõju magistritöös vaadeldud tegevusvaldkondade lõikes põhjalikumalt analüüsitakse.

Sellest tulenevalt on magistritöös vaatluse all projekti „Base Erosion and Profit Shifting” järgnevad muudatusettepanekud:

- 1) kontrollitud tehingute võrreldavuse analüüsil kasutatavate põhimõtete muutmine;
- 2) riskianalüüsi teostamisel rakendatavate printsiipide väljatöötamine;
- 3) alternatiivsete erimeetmete loomine maksubaasi vähendamise ja kasumi välja viimise tõkestamiseks;
- 4) siirdehindade dokumenteerimise nõuete täiendamine rahvusvahelise aruande lisamisega põhitoimikule ja riigiomastele dokumentidele;
- 5) siirdehindade dokumentatsiooni maksuhaldurile esitamise nõuete muutmine.

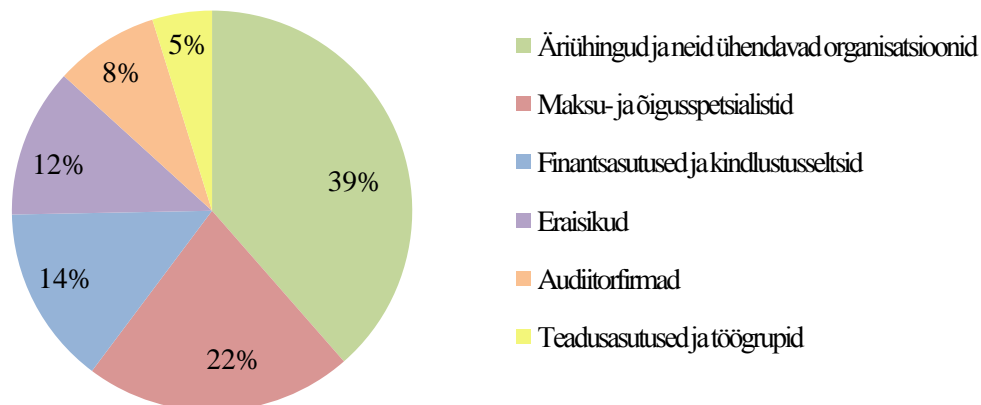
Toodud muudatusettepanekute analüüsimisel kasutab magistritöö autor projekti töögrupi koostatud diskussioonidokumente ja huvirühmade tagasisidet koondavaid kogumikke. Eesti seisukohast tugineb autor siinsetele siirdehindasid reguleerivatele õigusaktidele ja kohalikule siirdehinna määramise juhendile. Kuna rahvusvahelise juhendi muudatused nõuavad ainult vastavate tõlgete lisamist eestikeelsesse OECD siirdehinna määramise juhendisse, siis ei ole nimetatud juhendmaterjali koos Euroopa Liidu juhenditega analüüsi kaasatud.

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” kaheksanda kuni kümnenda tegevuse analüüsimisel toetub magistritöö autor 2014. aasta detsembris avaldatud diskussioonidokumendile „BEPS Actions 8, 9 and 10: Discussion Draft on Revisions to Chapter I of the Transfer Pricing Guidelines (Including Risk, Characterisation, and Special Measures)”, millele oodati tagasisidet kuni 6. veebruarini 2015. aastal. Diskussioonidokumendis tõstatatud ettepanekutele ja küsimustele laekus kokku 83 vastust. Kuna kommentaare esitasid nii eraisikud, äriühingud, mitmesugused liidud ja kutseühendused, siis on töö autor jaotanud vastajad lähtuvalt nende tegevusalast ja seosest siirdehindade regulatsiooniga kuude rühma:

- äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid,
- maksu- ja õigusspetsialistid,
- finantsasutused ja kindlustusseltsid,
- eraisikud,
- audiitorfirmad,
- teadusasutused ja töögrupid.

Huvirühmade kommentaare kasutab magistritöö autor võrdlusanalüüsis, et hinnata, kuidas erinevate tegevusalade esindajad projektis toodud muudatusettepanekutesse suhtuvad. Samuti analüüsib autor, missugust omapoolset arvamust huvirühmade liikmed ettepanekute

muutmiseks või täiendamiseks on esitanud. Joonisel 1 on näha diskussioonidokumendile tagasiside andjate jaotus vastavatesse huvirühmadesse.

Joonis 1. Projekti kaheksandale kuni kümnendale tegevusele tagasiside andjate jaotus

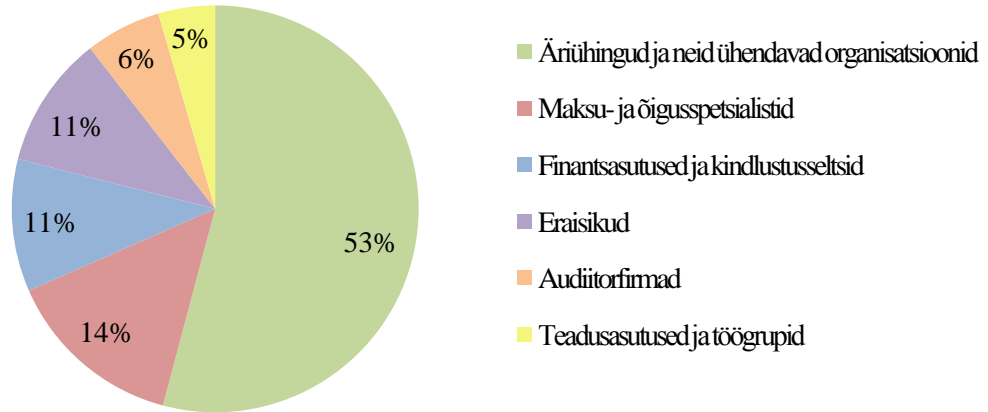
Allikas: (Lisa 1)

Joonisel 1 on näha, et olulise osa (kokku 32 vastajat) tagasiside andjatest moodustavad äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid. Kõige vähem vastajaid kuulub teadusasutuste ja töögruppide (kokku 4 vastajat) ning audiitorfirmade (kokku 7 vastajat) huvirühmadesse. (*Ibid.*) Kuna muudatusettepanekud hakkavad suure tõenäosusega rakendamise järel eelkõige mõjutama neid äriühinguid, kes seotud isikutega tehinguid teevad, siis võib seesugust vastajate jaotust pidada põhjendatuks. Samal ajal võimaldab teiste huvirühmade esindatus hinnata, kuidas suhtuvad muudatustesse valdkonnaga pigem kaudselt kokkupuutuvad isikud.

Huvirühmadelt oodati projekti kaheksanda kuni kümnenda tegevuse kohta peamiselt vabas vormis tagasisidet, kuigi diskussioonidokument sisaldas lisaks konkreetseid küsimusi. Suurem osa vastajatest esitas vabas vormis kommentaarid, mis erinesid oluliselt oma sisult ning mahult. Seetõttu kaardistas magistritöö autor tulemuste paremaks tõlgendamiseks tagasiside nelja kriteeriumi alusel rühmadesse (vt täpsemalt lisad 3–5).

Projekti mõju hindamisel on täiendavalt analüüsitud kolmeteistkümnenda tegevuse raames esitatud muudatusettepanekuid. Magistritöö autor lähtub nimetatud tegevuse kohta 2014. aasta jaanuaris esitatud diskussioonidokumendist „Discussion Draft on Transfer Pricing Documentation and CbC Reporting”. Dokumendis kirjeldatud muudatusettepanekutele ja küsimustele oli võimalus tagasisidet anda kuni 23. veebruarini 2014. aastal ning oma kom-

mentaariid edastas 133 vastajat. Sarnaselt eelnevale jaotas magistritöö autor vastajad kuude huvirühma, mille jaotus on toodud joonisel 2.

Joonis 2. Projekti kolmeteistkümnele tegevusele tagasiside andjate jaotus
Allikas: (Lisa 2)

Sarnaselt esimesele jaotusele on jooniselt 2 näha, et peamise osa (kokku 72 vastajat) tagasiside andjatest moodustavad äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid. Teiste vastajate jaotus on valdavalt võrdne, kuigi kõige väiksem on taaskord teadusasutuste ja töögruppide (kokku 6 vastajat) ning audiitorfirmade (kokku 8 vastajat) osakaal. (*Ibid.*) Kuna siirdehindade dokumenteerimise ja esitamise nõuetega puutuvad otseselt kokku äriühingud ning maksu- ja õigusspetsialistid, siis nende arvamuse osatähtsus muudatusettepanekutest on kooskõlas nende jaotusega kõige olulisem. Samal ajal on kolmeteistkümnele tegevuse kohta võimalik enamuse arvamust võrrelda väiksemate huvirühmade tagasisidega.

Erinevalt projekti kaheksanda kuni kümnele tegevuse diskussioonidokumentidest esitas projekti töögrupp iga siirdehindade dokumentatsiooni hõlmava muudatusettepaneku kohta eraldi küsimuse. Sellele vastavalt edastasid tagasiside andjad oma vastused, mille maht oluliselt erines. Esitatud küsimustest valis magistritöö autor välja kolm, mille tulemused vastava tegevuse mõju analüüsimisel arvesse võeti (vt täpsemalt lisad 6–8).

Kirjeldatud põhimõtete ja eelduste alusel hindab töö autor magistritöö alapeatükis 3.2. projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tegevuste raames esitatud muudatusettepanekute mõju Eestis kehtivale siirdehindade regulatsioonile. Samuti esitab töö autor analüüsi tulemuste ja endapoolse arvamuse põhjal järeldused.

3.2. Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” mõju analüüs Eestis kehtivale siirdehindade regulatsioonile

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” immateriaalse vara, riski ja kapitali ning teiste kõrge riskiga tehingutega siirdehindade reeglite väljatöötamist käsitlevad tegevused on omavahel tihedalt seotud. Seetõttu on nimetatud valdkondade kohta 2014. aasta detsembris avaldatud diskussioonidokumendis toodud ettepanekutega planeeritud muuta OECD siirdehinna turuväärtuse määramise juhendi („OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations”) esimest peatükki. Muudatuste eesmärk on pöörata tähelepanu kontrollitud tehingute tegeliku sisu täpsemale ja konkreetsemale määratlemisele ning lisada juhised, kuidas riskide olulisust ja jaotust hinnata. Teine osa dokumendist sisaldab alternatiivseid erimeetmeid, mis aitaksid seotud isikute vahelise tehingu hinna määramisel tagada, et see on kooskõlas siirdehinna määramise reeglitega.

Projekti kolmeteistkümnes tegevus on suunatud siirdehindade dokumenteerimise nõuete üle vaatamisele ja OECD siirdehinna turuväärtuse juhendi viienda peatüki uuendamisele. Sellest lähtuvalt on planeeritud muuta siirdehindade dokumentatsiooni moodustavate dokumentide ja nende koostamist reguleerivaid põhimõtteid. Viimase eesmärk on suurendada siirdehindade dokumentatsiooni läbipaistvust maksuhaldurile, tekitamata olulisi täiendavaid administratiivseid kulusid maksumaksjale. Diskussioonidokumendis on toodud ettepanekud, kuidas rahvusvahelised äriühingud koostatud siirdehindade dokumentatsiooni eri riikide maksuhalduritele peaksid kättesaadavaks muutma.

Järgnevalt analüüsib magistritöö autor detailsemalt viit projekti „Base Erosion and Profit Shifting” töörühma algatusel väljatöötatud ja diskussioonidokumentides avaldatud valdkonda koos esitatud muudatusettepanekutega. Lisaks hindab autor pakutud muudatuste võimalikku mõju Eestis kehtivale siirdehindade regulatsioonile, õigusaktidele ja juhenditele.

3.2.1. Kontrollitud tehingu võrreldavuse analüüsil kasutatavate kriteeriumite muutmine

Seotud isikute vahelise tehingu võrreldavuse analüüsil kasutatavad põhimõtted tuginevad kahele lähtekohale. Esiteks on võrreldavuse analüüsi teostamisel vajalik tuvastada seotud osapoolte vahelised äri- või finantssuhted ja tehingu tingimused, et hinnata, kas kontrollitud tehing on nende alusel toimunud. Teiseks tuleb siirdehindade meetodite kasutamiseks kontrol-

litud tehingu tingimusi võrrelda sarnase mitteseotud osapoolte vahel tehtud tehingu tingimustega. (Public Discussion ... 2014, 4)

Kirjeldatud lähtekohtade järgimise kohta esitatud muudatusettepanek ning võrdlus Eestis siirdehindasid reguleeriva õigusakti ja juhendmaterjaliga on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 2. Võrreldavuse analüüsi põhimõtete muudatusettepaneku võrdlus siirdehindasid reguleeriva määruse ja juhendiga Eestis

Muudatusettepanek diskussioonidokumendis	Vastav Eesti õigusakt ja/või juhend	Muudatus õigusaktis ja/või juhendis
Seotud osapoolte vaheliste äri- ja finantssuhete võrreldavuse analüüs algab kontrollitud tehingu kokkulepitud tingimuste ja tehingu tegelike tingimuste tuvastamisest.	Rahandusministri määrus ³ § 3	Tehingu võrreldavate omaduste järjestuse määramine vastavalt võrdluse etappidele.
	Rahandusministri määrus § 8	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ⁴ ptk 3	Kontrollitud tehingu kokkulepitud tingimuste ja tegelike tingimuste võrreldavuse olulisuse lisamine peatükki.
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ptk 3.1.3	Diskussioonidokumendis toodud näidete lisamine.

Allikas: (Autori koostatud Public Discussion ... 2014, Seotud isikute ..., § 3 ja § 8 ning Siirdehinna ... 2011 alusel)

Tabelis 2 toodud ja diskussioonidokumendil põhinev muudatusettepanek ei erine oluliselt varem kehtinud põhimõtetest OECD siirdehinna määramise juhendis, „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendis” ja määruses „Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodid”. Kehtiv määrus sätestab, et kontrollitud tehingu võrreldavuse üle otsustamisel tuleb analüüsida kõiki tehingu, tehingupoolte ja keskkonna omadusi, millest võib sõltuda tehingu väärtus. Samas on esitatud loetelu analüüsimist vajavatest omadustest. Kontrollitud tehingu tingimuste analüüsil sätestab määrus, et kindlaks tuleb teha, kas tehingupoolte käitumine vastab kokkulepitud tingimustele. Kui selgub, et see ei vasta, on oluline välja selgitada tehingu tegelikud tingimused. (Seotud isikute ..., § 8 lg 1 ja 2) Vastavaid määruse sätteid

³ Siin ja edaspidi: Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodid. Rahandusministri määrus 10.11.2006.a – RTL 2006, 81, 1506.

⁴ Siin ja edaspidi: Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend: Soovituslik juhendmaterjal. (2011). / Koostaja Siirdehinna määramise projekti töögrupp. Tallinn: Maksu- ja Tolliamet.

selgitab põhjalikumalt Maksu- ja Tolliameti koostatud siirdehinna määramise juhendmaterjali kolmas peatükk.

Samas on projekti töögrupp leidnud, et kasumi väljaviimise ja maksustava tulu vähendamise takistamiseks tuleb kontrollitud tehingute võrreldavuse analüüsi käigus senisest enam juhtida tähelepanu tehingu kokkulepitud tingimustele. Veelgi olulisem on tuvastada, et need vastavad tehingu tegelikele tingimustele. Siinkohal ei ole oluline, et kokkulepitud tingimused oleksid sõnastatud kirjalikus lepingus, vaid neid võib kindlaks teha teiste kirjalike infoallikate või osapoolte tegevuse põhjal. Kui võrdluse tulemusena selgub, et kokkulepitud tingimused erinevad oluliselt kontrollitud tehingu tingimustest, tuleb tehingut tõlgendada vastavalt tegelikele äri- või finantsuhetele. Viimastest lähtuvalt tuleb hinnata kontrollitud tehingu hinnastamise korrektsust kooskõlas turuväärtuse standardiga. (Public Discussion ... 2014, 4)

Teine muudatusettepanek seostub kontrollitud tehingu oluliste majanduslike omadustega ja võrreldavate teguritega, mille alusel tehingu võrreldavust analüüsida. Ülevaade muudatusettepanekutest ja mõjust Eestis kehtivale määrusele ja juhendile on esitatud tabelis 3.

Tabel 3. Kontrollitud tehingu võrreldavuse analüüsil kasutatavate kriteeriumite muudatusettepaneku võrdlus Eestis siirdehindasid reguleeriva määruse ja juhendiga

Muudatusettepanek diskussioonidokumendis	Vastav Eesti õigusakt ja/või juhend	Muudatus õigusaktis ja/või juhendis
Seotud osapoolte äri- või finantsuhetes tuleb tuvastada majanduslikult olulised omadused või võrreldavuse kriteeriumid, millest sõltub tehingu väärtus:	Rahandusministri määrus § 3	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ptk 3.1	Kriteeriumite rakendamine siirdehindade analüüsil kahes etapis. Praktiliste näidete lisamine.
1) tehingu kokkulepitud tingimused;	Rahandusministri määrus § 4	-
2) täidetud ülesanded, võttes arvesse kasutatud vara, kaasnevad riskid ja nende juhtimise;	Rahandusministri määrus § 7	Arvestamine erandlike olukordadega.
3) vara või teenuse omadused;	Rahandusministri määrus § 8	-
4) majanduslikud ja turutingimused;	Rahandusministri määrus § 9	-
5) tehingupoolte äristrateegiad.	Rahandusministri määrus § 10	-

Allikas: (Autori koostatud Public Discussion ... 2014, Seotud isikute ..., § 3, § 4, § 7–10 ja Siirdehinna ... 2011 alusel)

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” töögrupp on seisukohal, et kontrollitud tehingu majanduslikult olulisi omadusi ja võrreldavuse tegureid tuleks siirdehindade analüüsis kasutada kahes erinevas, kuid omavahel seotud etapis. Esiteks peab toodud kriteeriumite seast olema võimalik tuvastada need olulised tegurid, millest kontrollitud tehingu olemus ja väärtus otseselt sõltuvad. Teiseks tuleb turuväärtuse põhimõtte järgimise kontrollimiseks valitud kriteeriumitest lähtuvalt teostada seotud isikute vahelise tehingu ja mitteseotud osapoolte vahel toimunud tehingu võrdlus. (Public Discussion ... 2014, 6–12)

Tegelikult järeldub diskussioonidokumendist, et projekti töögrupp ei ole eelneval leheküljel toodud tabelis 3 kirjeldatud kriteeriumite osas märkimisväärseid sisulisi muudatusi teinud. Suuresti nõuavad need lihtsalt OECD siirdehinna määramise juhise täiendamist praktiliste näidetega, kusjuures enamuse ettepanekute katavad tegevusanalüüsi osa. Samuti juhitakse tegevusanalüüsi teostamisel tähelepanu võimalikele harvaesinevatele ja erandlikele olukordadele. Seetõttu ei kaasne magistr töö autori hinnangul esitatud ettepanekutega olulisi sisulisi muudatusi Eesti siirdehindasid reguleerivates põhimõtetes.

Eelpool kirjeldatud muudatusettepanekutele andis tagasisidet 68 vastajat, kelle vabas vormis esitatud kommentaare on autor magistr töö lisas 3 kirjeldatud põhimõtete alusel hinnanud ning saadud tulemusi võrrelnud. Esitatud kommentaaride põhjal võib diskussioonidokumendile esitatud huvirühmade tagasisidet pidada pigem positiivseks, kuna 32% vastajatest leidis, et pakutud ettepanekud on vajalikud ja kasulikud. Samas olid pooled tagasiside andjatest – enamasti finantsasutused ja kindlustusseltsid ning teadusasutused ja töögrupid – arvamusel, et ettepanekuid on vajalik täiendada. Peamiste põhjustena toodi välja muudatuste ebaselgus ja puudulikkus, mis maksumaksjates seeläbi arusaamatust võivad tekitada. Eraldi juhiti tähelepanu diskussioonidokumendis kasutatud ebakorrektselt terminoloogiale ja väiksematele praktilistele asjaoludele, mis võrreldavuse analüüsi tegelikkuses mõjutavad.

Seejuures ei kiitnud muudatusettepanekuid heaks ning pidas neid vastuoluliseks või praktikas rakendamatuks 18% tagasiside andjatest. Kõige suurem oli vastuseis eraisikute ning maksu- ja õigusspetsialistide hulgas, kelle hinnangul on muudatused liialt teoreetilised. Lisaks leiti, et mitmetes aspektides pole muudatusettepanekud kooskõlas hetkel kehtiva rahvusvahelise OECD enda koostatud siirdehinna määramise juhendiga. Sarnastele probleemidele juhtisid tähelepanu teisedki huvirühmad, kes kirjeldatud muudatusi ei pooldanud. Täiendavalt nähti kitsaskohtadena võimalikku administratiivse koormuse tõusu siirdehindade määramise protsessis ning juhiste mittesobivust finants- ja kindlustusvaldkonna äriühingutele. (Lisa 3)

Seega nähtub huvirühmade tagasisidest, et kuigi muudatused on üldiselt vajalikud ja kasulikud, siis väiksemates aspektides vajavad need huvirühmade hinnangul täiendamist. Magistritöö autor nõustub, et finantsasutuste ja kindlustusseltside tegevusala erisustest tulenevalt ei pruugi sellisel kujul võrreldavuse analüüsi põhimõtted neile sobilikud olla. Teisalt ei saa tähelepanuta jätta maksu- ja õigusspetsialistide hinnangut ettepanekute liialt teoreetilisele lähenemisele. Niisiis vajavad toodud ettepanekud igal juhul projekti töörühma tähelepanu ja võimalike muudatuste tegemist.

3.2.2. Riskianalüüsi teostamisel rakendatavate põhimõtete väljatöötamine

Võrreldavuse analüüsi reguleerivate juhiste kõrval keskendub diskussioonidokument täiendavalt riskide tuvastamise ja hindamise valdkonnale siirdehindade analüüsis, kus riski mõistetakse kui teadmata mõju esinemise tõenäosust äriühingu seatud eesmärkidele. Seetõttu on projekti töörühm esitanud ettepaneku lisada OECD siirdehinna määramise juhendisse uus peatükk, mis sisaldab riskianalüüsi teostamiseks vajalikke juhtnööre. Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” kaheksanda kuni kümnenda tegevuse üks oluline eesmärk on, et riskide tuvastamisest saaks siirdehindade analüüsis eraldiseisev ja senisest olulisem osa. (Public Discussion ... 2014, 12–17)

Seitsmele etapile tugineva riskianalüüsi juhendi esimene lähtekoht juhib tähelepanu riskiallika ja riski olemuse tuvastamisele ning teine lähtekoht riskide jaotusele seotud osapoolte vahel. Kolmandas etapis keskendutakse riski kandjate tuvastamisele tegevusanalüüsi abil. Kuigi riske saab mitmeti liigitada, siis on siirdehindade analüüsis kõige olulisem tuvastada esmalt määramatust põhjustavad tegurid ehk riskiallikad. Riskide olemuse tuvastamisel tuleb ettepanekute kohaselt keskenduda äriühingu sisestele ning välistele riskidele. Muudatusettepanekud sisaldavad ka näitlikku loetelu riskidest, mille võimaliku mõju hindamisele riskianalüüsi käigus tuleks keskenduda. Lisaks on toodud juhised, kuidas seotud osapoolte vahelises tehingus riskide tegelikku jaotumist kooskõlas lepinguliste tingimustega kontrollida ning riskide kandjad tegevusanalüüsi käigus tuvastada. (*Ibid.*)

Ülevaade uue peatüki riskianalüüsi esimesest kolmest etapist ning nende põhimõtete võimalikust mõjust Eesti siirdehindade regulatsioonile on kirjeldatud järgneval leheküljel toodud tabelis 4.

Tabel 4. Riskianalüüsi esimese kolme etapi võrdlus Eestis siirdehindade analüüsil teostatava riskianalüüsi põhimõtteid reguleeriva määruse ja juhendiga

Muudatusettepanekud diskussioonidokumendis	Vastav Eesti õigusakt ja/või juhend	Muudatus õigusaktis ja/või juhendis
Siirdehindade analüüsi käigus tuleb teostada riskianalüüs, et tuvastada riskiallikad ja võimalike riskide olemus.	Rahandusministri määrus	Riskianalüüsi teostamist reguleeriva sätte lisamine.
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	Riskianalüüsi juhistega peatüki lisamine.
Näidisloetelu riskidest, mille mõju tuleks riskianalüüsis hinnata: a) strateegiline risk või tururisk, b) süsteemi- või tegevusrisk, c) finantsrisk, d) tehingurisk, e) juhuslik risk.	Rahandusministri määrus	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	Näidisloetelu lisamine riskianalüüsi peatükki.
Riskide jaotumise analüüsimisel tuleb lähtuda seotud isikute vahelise tehingu lepingulistest ja tegelikest tingimustest.	Rahandusministri määrus	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	Vastava põhimõtte lisamine riskianalüüsi peatükki.
Tegevusanalüüsi käigus tuleb tuvastada tegelikud riski kandjad.	Rahandusministri määrus § 7	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ptk 3.1.2	-

Allikas: (Autori koostatud Public Discussion ... 2014, Seotud isikute ..., § 7 ja Siirdehinna ... 2011 alusel)

Magistritöö autori hinnangul eeldab diskussioonidokumendis kirjeldatud ettepanekute rakendamine nii Eesti siirdehindade regulatsioonis kui ka määruses ja juhendis sisuliste ning vormiliste muudatuste tegemist. Riskide tuvastamine ja hindamine on moodustanud osa kohalikust siirdehindade analüüsist juba varasemalt. Sellele viitab otseselt määruse § 7 lg 3, kus viidatakse riskianalüüsi teostamise vajalikkusele tegevusanalüüsi käigus (Seotud isikute ...). Viimast täpsustab omakorda „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendi” peatükk 3.1.2. Vastavalt OECD lähenemisele nõuab riskianalüüs tegelikkuses põhjalikumat käsitlemist. Magistritöö autori hinnangul ei ole Eesti siirdehinna määramise reeglite ja riskianalüüsi kontekstis seni tähelepanu juhitud riskiallika ja sellest tuleneva riski olemuse tuvastamisele.

Järgmistes riskianalüüsi etappides tuleks projekti töörühma ettepanekute alusel analüüsida iga riski võimalikku mõju ja riskide juhtimist, tuvastada riskide tegelik jaotumine ning kõige kokkuvõttena hinnata selle mõju siirdehindadele. Diskussioonidokument rõhutab, et

riskide mõju hindamisel on oluline vaadelda rahvusvahelist kontserni tervikuna, kuid eristada iga äriühingu tegevus ja vastutus tulu teenimise protsessis. Samuti on tähtis riski- ja tegevusanalüüsi käigus kaardistada, kuidas on tehingupoolte lõikes riskid maandatud. (Public Discussion ... 2014, 18–24)

Eraldi keskendub diskussioonidokument seotud osapoolte vahelise tehingu tegelike tingimuste ja neist tulenevale riskide jaotumise analüüsile. Seetõttu on tähtis tehingu kokkulepitud tingimuste kõrval aru saada selle praktilisest sisust ning hinnata, missuguseid riske iga seotud osapool kannab. Arvestada tuleb keerukamate tehingutega ja võimaliku riskide ülekandmisega teistele osapooltele. Riskianalüüsi viimases etapis on vajalik teostada võrreldavuse analüüs – võrrelda kontrollitud tehingu riskianalüüsi tulemusi sarnase mitteseotud osapoolte vahel tehtud tehingu riskide, nende jaotumise ja riskide juhtimise põhimõtetega. Seda eesmärgil, et selgitada välja, kas seotud osapooled on tehingu käigus riskide jaotumise ja maandamise osas lähtunud turuväärtuse standardist. (*Ibid.*)

Tabelis 5 on näha kokkuvõtet kirjeldatud muudatusettepanekutest ja võrdlusest Eestis kehtiva siirdehindasid reguleeriva määruse sätete ja juhendi põhimõtetega.

Tabel 5. Riskianalüüsi neljanda kuni seitsmenda etapi võrdlus Eestis siirdehindade analüüsil teostatava riskianalüüsi põhimõtteid reguleerivate õigusaktide ja juhenditega

Muudatusettepanekud diskussioonidokumendis	Vastav Eesti õigusakt ja/või juhend	Muudatus õigusaktis ja/või juhendis
Riskianalüüsi käigus tuleb tuvastada riskide mõju ja olulisus siirdehinna määramisele.	Rahandusministri määrus	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	Riskianalüüsi juhistega peatüki täiendamine.
Riskide juhtimise analüüsil tuleb hinnata, kuidas on seotud osapoolte vahelises tehingus jaotunud riskide maandamine korraldatud.	Rahandusministri määrus	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	Riskianalüüsi juhistega peatüki täiendamine.
Riskianalüüsi teostamisel tuleb vaadelda iga kontserni äriühingu tegelikult võetud riske ja nende juhtimise võimekust.	Rahandusministri määrus	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	Riskianalüüsi juhistega peatüki täiendamine.
Riskianalüüsi tulemuste vastavust turuväärtuse põhimõttele on vajalik eraldi kontrollida.	Rahandusministri määrus	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	Riskianalüüsi juhistega peatüki täiendamine.

Allikas: (Autori koostatud Public Discussion ... 2014, Seotud isikute ... ja Siirdehinna ... 2011 alusel)

Tabelis 5 toodud ülevaate ja magistritöö autori hinnangul sisaldavad diskussiooni-dokumendis kirjeldatud riskianalüüsi ülejäänud etapid peamiselt põhimõtteid, mida on seni siirdehindade analüüsis ja riskide hindamisel järgitud. Sellele viitab muudatusettepanekute põhinemine hetkel kehtiva OECD siirdehinna määramise juhendi põhimõtetel. Siiski näitab riskianalüüsi etappide detailne kirjeldus, et viimane peab muutuma senisest põhjalikumaks ja võtma arvesse enam rahvusvahelise kontserni kui terviku tegevust.

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” töögrupp ootas huvirühmade tagasisidet riskianalüüsi kohta käivatele muudatusettepanekutele, millele kokku laekus 70 vastust. Magistritöö autor on huvirühmade esitatud kommentaare analüüsinud ning neid võrrelnud magistritöö lisas 4 toodud informatsiooni alusel. Tagasiside tulemused näitavad, et 39% vastajatest pidas toodud ettepanekuid vastuolulisteks või praktikas rakendamatuks. Peamised negatiivse tagasiside põhjused tulenevad sellest, et kommenteerijate hinnangul kordavad ettepanekud oluliselt varasemat OECD siirdehinna määramise juhendit, mistõttu ei ole kordamine otstarbekas. Samas juhtisid eelkõige finantsasutused ja kindlustusseltsid tähelepanu asjaolule, et riskianalüüsi teostamine selliste põhimõtete alusel ei pruugi töötada rahvusvahelises finants- ja kindlustussektoris. Samuti leidsid peamiselt äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid, et toodud muudatustega juhised jäävad puudulikuks ning maksumaksjad või -haldurid võivad neid ebakorrektselt enda huvidest lähtuvalt tõlgendada.

Teisalt leidsid ligikaudu pooled (kokku 34 vastust) vastajatest, et riskianalüüsi ettepanekud on asjakohased ja vajalikud, kuigi võivad väiksemates osades täiendusi või muudatusi vajada. Kommentaaridest ilmneb, et eelkõige maksu- ja õigusspetsialistid ning eraisikud peavad riskianalüüsi sellisel kujul toodud põhimõtteid põhjendatuks ning kasulikuks. Samal ajal juhtisid äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid tähelepanu ettepanekute praktilisemale poolele, mille tõttu peaks riskianalüüs teatud aspektides arvestama äriühingute tegevusvaldkondade erisustega. Samal arvas 13% vastajatest, et riskianalüüsi ettepanekuid tuleb oluliselt muuta. Seda peamiselt viisil, et analüüsi oleksid kaasatud ainult majanduslikult olulised tehingud, mis omakorda aitaks vältida maksumaksja või maksuhalduri administratiivsete kulude suurenemist. (Lisa 4)

Magistritöö autori arvamus ühtib huvirühmade tagasisidega – riskianalüüsi muudatusettepanekud kordavad mitmeti varasemaid põhimõtteid. Kuigi ettepanekud aitavad riskianalüüsi olulisust siirdehindade analüüsi käigus suurendada, siis tuleb kriitiliselt hinnata nende sobivust praktikaga ning võimalikku kaasnevat administratiivsete kulude kasvu.

3.2.3. Alternatiivsete erimeetmete väljatöötamine

Teine osa projekti diskussioonidokumendist keskendub erimeetmete valdkonnale, milles nähakse võimalust takistada efektiivsemalt maksubaasi vähendamist ja kasumi väljavii- mist keerukamate tehingute kaudu. Siinkohal on projekti töögrupp potentsiaalsete erimeetme- te ettepanekutes tõdenud, et need ei pruugi rakendamisel kooskõlas olla turuväärtuse põhi- mõttega. Töögrupi hinnangul on meetmete peamine eesmärk tagada, et kontrollitud tehingute hind oleks kooskõlas väärtuse loomisega. (Public Discussion ... 2014, 38–39)

Tabelis 6 on kirjeldatud potentsiaalseid erimeetmeid ning võrreldud neid Eestis siirde- hindade analüüsi reguleerivate õigusaktide ja juhendiga.

Tabel 6. Alternatiivsete erimeetmete võrdlus Eestis siirdehindade analüüsi reguleerivate õigusaktide ja juhendiga

Muudatusettepanekud diskussioonidokumendis	Vastav Eesti õigusakt ja/või juhend	Muudatus õigusaktis ja/või juhendis
1) Raskesti hinnastatav immateriaalne vara: <ul style="list-style-type: none"> • Maksumaksja järgib järjepidevalt hinnastamisel ühtseid põhimõtteid. • Sarnastest tehingutest teenitud tulu suurus ei esine märkimisväärsed erinevusi. 	Rahandusministri määrus § 4	Lõike 2 täiendamine.
	Rahandusministri määrus § 5	Loetelu täiendamine lähtuvalt kriteeriumi- test.
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ptk 3.1.1	Peatüki täiendamine ettepanekute alusel.
2) Sõltumatu investor: <ul style="list-style-type: none"> • Erineva vara struktuuri ja tootlikkusega seotud äriühingute omavahelisi investeeringuid tuleb vaadelda emaeettevõtte tasandil. 	Rahandusministri määrus	Investeeringuid regu- leeriva sätte lisamine.
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	Investeeringute peatüki lisamine.
3) Ülekapitaliseerimine: <ul style="list-style-type: none"> • Äriühingud peavad järgima ette- nähtud kapitali struktuuri suhtarvu. 	Rahandusministri määrus	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	-
4) Väheste funktsioonidega üksus: <ul style="list-style-type: none"> • Äriühingu kvalitatiivne ja kvantitatiivne hindamine funktsioonide täitmise osas. 	Rahandusministri määrus § 7	Kriteeriumite lisamine.
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ptk 3.1.2	Peatüki täiendamine.
5) Ülemäärase tulu maksustamine: <ul style="list-style-type: none"> • Õigus maksustada täiendavalt äriühingu madala maksumääraga piirkonnas teenitud tulu. 	Rahandusministri määrus	-
	Tulumaksuseadus § 22	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend	-

Allikas: (Autori koostatud Public Discussion ... 2014, Seotud isikute ..., § 4, § 5, § 7, Siirdehinna ... 2011 ja Tulumaksuseadus, § 22 alusel)

Magistritöö autori hinnangul nõuavad alternatiivsed erimeetmed projekti „Base Erosion and Profit Shifting” raames täienduste tegemist ning arusaadavuse suurendamiseks selgituste lisamist. Siiski võib täheldada, et suure tõenäosusega mõjutavad toodud erimeetmed vähemal või suuremal määral siirdehindade regulatsiooni Eestis. Siinkohal on töö autori arvamusel neist kõige olulisem esimene erimeede, mis reguleerib raskesti hinnastatava immateriaalse varaga tehtavaid tehinguid. Nimetatud valdkonna keerukust on seni rõhutatud ka „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendis”.

Teise erimeetme ehk sõltumatu investori käsitus eeldab, et siirdehindade analüüsis võetaks eraldi vaatluse alla kontserni äriühingute omavahelised investeeringud. Seda eesmärgiga, et tuvastada võimalik maksude kõrvalehoidumisest ajendatud vara ümberpaigutamine. (Public Discussion ... 2014, 42) Arvestades Eesti tulumaksusüsteemi eripärasid kasumi jaotamisel ja kapitalitulu maksustamisel, siis ei oma nimetatud erimeede kehtivale regulatsioonile olulist mõju. Teisalt ei saa kõrvale jätta rahvusvaheliste äriühingute rolli Eestis, mistõttu võib tulevikus vastava erimeetme olulisus suurenedada. Eestis ei kehti 2015. aasta äriühingute vara ja kohustuste struktuuri suhte osas eraldi nõudeid, näiteks alakapitalisatsiooni reeglit. Seetõttu leiab magistritöö autor, et ülekapitaliseerimise erimeede, mis vajab diskussioonidokumendis kirjeldatule olulist täiendamist, siirdehindade regulatsiooni kontekstis Eestis muudatusi kaasa ei too.

Magistritöö autori arvamusel seostub diskussioonidokumendi neljas erimeede seotud äriühingu funktsioonide hindamise osas otseselt tegevusanalüüsi eesmärkidega. Tuues välja äriühingu kvalitatiivsed tunnused (näiteks tegevusvõimekuse ja riskide juhtimise põhimõtted) ning kvantitatiivsed tunnused (näiteks töötajate arvu ja teenitud tulu suuruse), aitab see paremini äriühingu funktsioone seotud osapoolte vahelises tehingus kaardistada. (Public Discussion 2014, 44) Kuna nimetatud kriteeriume on järgitud siirdehindade analüüsi käigus juba varasemalt, siis ei muuda see magistritöö autori hinnangul märkimisväärselt seniseid põhimõtteid. Siiski eeldab erimeetme rakendamine tegevusanalüüsi sätete täiendamist määruses ja siirdehindade juhendis.

Magistritöö on autor seisukohal, et diskussioonidokumendi alternatiivne erimeede madala maksumääraga territooriumil teenitud seotud äriühingu tulu maksustamise kohta ei avalda olulist mõju siirdehindade regulatsioonile Eestis. Nimelt reguleerib tulumaksuseaduse § 22 lg 1, et tulumaksuga maksustatakse madala maksumääraga territooriumil asuva ning Eesti residentide kontrolli all oleva juriidilise isiku tulu, sõltumata sellest, kas see juriidiline

isik on oma kasumit maksumaksjale jaotanud või mitte. Ehk vastav säte on siirdehindade kohalikus regulatsioonis juba aluseks võetud ning projekti raames esitatud täiendavad kriteeriumid saavad seda selgitada või täiendada.

Erimeetmete ettepanekutele laekus tagasiside 62 vastajalt. Magistritöö autori kokkuvõtte tagasiside tulemustest koos võrdluse aluseks olevate andmetega on toodud magistritöö lisas 5. Huvirühmade kommentaaridest nähtub, et projekti töögrupi välja pakutud alternatiivsed erimeetmed ei ole toetust leidnud. 48% tagasiside esitajatest leidis, et need on vastuolulised või praktikas rakendamatud ning 40% vastajatest arvas, et erimeetmed vajavad olulisi sisulisi muudatusi. Peamise puudusena toodi kõigis huvirühmades välja erimeetmete kaugenemine turuväärtuse standardist. Samuti leiti, et nende rakendamine võib kaasa tuua topeltnaksumustamise ning põhjendamatute arusaamatuste tekitamise maksumaksjatele ja -halduritele. Huvirühmade arvamuse kohaselt peaks alternatiivsete erimeetmete põhimõtete kasutamine olema aktsepteeritud ainult erandlikes olukordades ja võimalikult harva. Teisalt leidis huvirühmade seas paar kindlustusseltsi, kes leidsid, et järjepideva kasutamise korral on erimeetmed kindlustussektoris vajalikud. (Lisa 5)

Seetõttu leiab magistritöö autor sarnaselt huvirühmade arvamusega, et alternatiivseid erimeetmete ettepanekud vajavad olulises osas muutmist ning täpsustamist, et neid oleks eri riikides võimalik eesmärgipäraselt kasutada. Samuti ei ole põhjendatud erimeetmete sisuline mittevastavus turuväärtuse standardile, kuna viimane on siirdehindade regulatsiooni kõige olulisem lähtealus. Teisalt võivad huvirühmade arvamuse põhjal muudetud erimeetmed tulevikus maksumaksjatele siirdehindade määramisel ja maksuhalduritele siirdehindade kontrollimisel olulist abi pakkuda.

3.2.4. Siirdehindade dokumenteerimise nõuete muutmine

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” kolmeteistkümnenda tegevuse raames esitatud muudatused käivad siirdehindade dokumenteerimise nõuete täiendamise kohta. Diskussioonidokument keskendub siirdehindade dokumentatsiooni dokumentide – põhitoimiku ja riigiomastele dokumentide – muutmisele. Projekti töörühm on teinud ettepaneku, mille kohaselt peaks siirdehindade dokumentatsioon sisaldama tulevikus rahvusvahelist aruannet (*country-by-country report*). Selle peamine eesmärk on anda maksuhaldurile ülevaade rahvusvahelisse kontserni kuuluvate äriühingute ülemaailmselt teenitud tulust, tasutud maksudest ja äritegevusest erinevates riikides. (Public Consultation ... 2014, 6)

Järgnevalt on tabelis 7 kirjeldatud rahvusvahelise aruande sisulisi nõudeid ja hinnatud nende võimalikku mõju Eestis siirdehindade dokumenteerimist reguleerivatele sätetele ja juhistele.

Tabel 7. Rahvusvahelise siirdehindade aruandele esitatud nõuete võrdlus siirdehindade dokumenteerimist reguleerivate sätete ja juhistega Eestis

Muudatusettepanekud diskussioonidokumendis	Vastav Eesti õigusakt ja/või juhend	Muudatus õigusaktis ja/või juhendis
Siirdehindade dokumentatsioon koosneb järgnevatest dokumentidest: <ul style="list-style-type: none"> põhitoimik, riigiomased dokumendid, rahvusvaheline aruanne. 	Rahandusministri määrus § 18	Lõike 3 täiendamine ja uue lõike lisamine.
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ptk 6	Peatüki täiendamine ettepaneku alusel.
Rahvusvaheline aruanne sisaldab järgnevat informatsiooni iga kontserni äriühingu kohta: <ol style="list-style-type: none"> loetelu grupi äriühingutest riikide lõikes koos tegeliku juhtimiskoha ja tegevusala kirjeldusega; teenitud tulu, kasum enne maksustamist, tasutud tulumaks; töötajate arv, tööjõukulu, materiaalne põhivara; saadud ja makstud litsentsitasud, intressid, teenustasud. 	Rahandusministri määrus § 18	Uue lõike täiendamine lähtuvalt rahvusvahelise aruande sisule esitatud nõuetele.
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ptk 6	Peatüki täiendamine rahvusvahelise aruande sisule esitatud nõuete ja vormi osas.

Allikas: (Autori koostatud Guidance ... 2014, Public Consultation ... 2014, Seotud isikute ..., § 18 ja Siirdehinna ... 2011 alusel)

Tabelist 7 nähtub, et rahvusvahelise aruande koostamine ja selle sisule esitatud tingimused avaldavad olulist mõju siirdehindade dokumenteerimise reeglitele Eestis. Magistritöö esimeses peatükis kirjeldatud siirdehindade dokumentatsiooni koostamise nõuete alusel jagunevad maksuhaldurile esitatavad dokumendid kaheks: põhitoimik ja riigiomased dokumendid. Seega peavad maksumaksjad, kes on kohustatud siirdehindade turuväärtuse määramise dokumenteerima, muudatuse rakendamise järel koostama kolmanda dokumendi – rahvusvahelise aruande.

Rahvusvahelise aruande sisulised nõuded laiendavad oluliselt informatsiooni mahtu, mida dokumentatsiooni koostavad maksumaksjad on kohustatud raporteerima. Seega muudab

kontserni rahvusvahelise informatsiooni koondamine ühtsesse dokumenti kohaliku äriühingu ja temaga seotud teiste äriühingute ülevaate tunduvalt põhjalikumaks. Põhjendamatu administratiivse koormuse tõusu vältimiseks on oluline järgida diskussioonidokumendis toodud kriteeriume, millele vastava informatsiooni lisamist aruandesse oodatakse.

Sarnaselt kaheksanda kuni kümnenda tegevuse diskussioonidokumendi ettepanekutele küsis projekti „Base Erosion and Profit Shifting” töörühm tagasisidet siirdehindade dokumentatsiooni muudatusettepanekutele. Kokkuvõtte valitud küsimustele esitatud vastustest on toodud magistritöö lisades 6 ja 7.

Esiteks soovis töörühm teada, kas rahvusvaheline aruanne peaks olema esitatud ühe osana põhitoimikust või eraldi dokumendina. Kokku laekus küsimusele 84 vastust ning 89% vastajatest leidis, et tegemist peaks olema eraldiseisvate dokumentidega. Seda põhjendati peamiselt asjaoluga, et rahvusvaheline aruanne sisaldab oluliselt enam konfidentsiaalset infot, mida ei peaks põhitoimikus toodud ülevaatliku infoga koos esitama. Samas leidis 6% vastajatest äriühingute ja neid ühendavate organisatsioonide, maksu- ja õigusspetsialistide ning töögruppide ja teadusasutuste huvirühmadest, et rahvusvaheline aruanne võiks olla osa põhitoimikust. Toodi ka välja, et dokumendid ühtivad teatud aspektides, mistõttu peaksid nad osaliselt seotud olema või võiks see jääda maksumaksja otsustada. (Lisa 6)

Teiseks soovis töörühm tagasisidet muudatusettepanekule, mille kohaselt peaks rahvusvaheline aruanne sisaldama informatsiooni seotud äriühingute omavaheliste makstud ja saadud litsentsitasude, intressimaksete ja teenustasude kohta. Sellele küsimusele andis vastuse 73 kommentaaride esitajat. Huvirühmade tagasisidest järeldub, et 64% vastajatest ei soovi vastava informatsiooni lisamist nimetatud dokumenti. Vastuste jaotuse põhjal selgub, et enam on selle vastu audiitorfirmade, finantsasutuste ja kindlustusseltside ning maksu- ja õigusspetsialistide huvirühmad. Vastuseisu peamine põhjus on maksumaksjate suurenevad administratiivsed kulud niivõrd detailse dokumendi koostamise ja informatsiooni põhjendamatu kordamise tõttu võrdluses põhitoimikuga. Teisalt leidis kolmandik vastajatest, et rahvusvaheline aruanne peaks kajastama kontsernisisesid litsentsi- ja teenustasusid ning intressimakseid. Nimelt on vastav ülevaade äriühingutel nagunii olemas ning maksuhaldurile on see oluline info. (Lisa 7)

Siinkohal tuleb täheldada, et huvirühmade tagasidele on projekti töörühm vastanud. 2014. aasta detsembris projekti „Base Erosion and Profit Shifting” esimese etapi lõpus esitati siirdehindade dokumenteerimise nõuete muutmise tulemused. Esmalt on siirdehindade doku-

mentatsioon muudetud kolmetasandiliseks, kus riigiomaste dokumentide ja põhitoimiku kõrval tuleb esitada eraldi rahvusvaheline aruanne. Samas ei ole rahvusvahelises aruandes nende kohaselt vajalik esitada ülevaadet kontsernisestest litsentsitasudest, intressimaksetest ja teenustasudest ning töjõukulu äriühingute lõikes (vt tabel 7). Samal ajal on rahvusvahelisse aruandesse lisandunud tingimus, mis eeldab, et rahvusvahelisse kontserni kuuluv äriühing kaardistaks oma peamised äritegevuse valdkonnad. (Guidance ... 2014)

Lähtuvalt eelnenud analüüsist hindab autor, et tegemist on magistritöös kaetud muudatusettepanekutest ühe olulisema valdkonnaga. Huvirühmade aktiivne tagasiside põhitoimiku ja rahvusvahelise aruande esitamise osas oli vastavalt avaldatud muudatustele tulemuslik. Samuti näitab litsentsitasude, intressimaksete ja teenustasude kohta informatsiooni esitamise kohustuse eemaldamine, et rahvusvaheline aruanne võimaldab maksuhalduritel eri riikidest saada rahvusvahelise kontserni kohta kõige parem ülevaade.

3.2.5. Siirdehindade dokumentatsiooni maksuhaldurile esitamise nõuete muutmine

Viimasest tulenevalt on diskussioonidokumendis pööratud tähelepanu sellele, kuidas eri riikide maksuhalduriteni informatsioon rahvusvahelise äriühingute kohta peaks jõudma. Siirdehindade dokumentatsiooni struktuur peaks eelneva alapeatüki kohaselt muutuma tulevikus kolmetasandiliseks. Seetõttu on rahvusvahelistele kontsernidele vajalik luua ühtsed põhimõtted, mille alusel koostatud dokumentatsiooni ning informatsiooni riigiti maksuhalduritele esitada. Sarnaselt senisele tuleks iga riigi tütarühingul koostada riigiomased dokumendid vastavalt kohalikele nõuetele. Ent toodud muudatusettepaneku kohaselt peaks põhitoimik ja rahvusvaheline aruanne olema koostatud riigis, kus asub kontserni emaettevõtte. Valminud dokument tuleks edastada teistes riikides asuvatele tütaretevõtetele, kes on volitatud selle maksuhalduri päringu korral edasi esitama. (Public Consultation ... 2014, 10)

Eestis on dokumentatsiooni koostamisel järgitud seni sarnaseid põhimõtteid. Kohalikul tasandil sätestab tulumaksuseaduse § 50 lg 6 äriühingutele kohustuse esitada vähemalt 60-päevase tähtaja jooksul täiendavaid andmeid seotud isikutega tehtud tehingute, samasse kontserni kuuluvate äriühingute tegevuse ning kontserni struktuuri kohta. Määrus sätestab detailsemalt siirdehindade dokumentatsiooni struktuuri ja sisule esitatud nõuded (Seotud isikute ..., § 18). Maksu- ja Tolliameti „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend” täpsustab õigusaktides toodud nõudeid.

Tabelis 8 on kirjeldatud ülevaatlikult rahvusvahelise kontserni siirdehindade dokumentatsiooni esitamise protsessi ja võrreldud seda Eestis kehtivate nõuetega.

Tabel 8. Rahvusvahelise siirdehindade dokumentatsiooni esitamise nõuded ja võrdlus Eestis kehtivate reeglitega

Muudatusettepanekud diskussioonidokumentis	Vastav Eesti õigusakt ja/või juhend	Muudatus õigusaktis ja/või juhendis
Siirdehindade dokumenteerimise nõuded peavad moodustama osa iga riigi kohalikust siirdehindasid reguleerivast õigusest.	Tulumaksuseadus § 50	-
	Rahandusministri määrus § 18	-
Siirdehindade dokumentatsiooni põhi-toimik tuleb koostada rahvusvahelise kontserni emaettevõttel.	Rahandusministri määrus § 18	-
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ptk 6	-
Koostatud põhitoimik tuleb esitada kõigile tütaretevõtetele, kes on volitatud selle edasi esitama kohalikule maksuhaldurile.	Rahandusministri määrus § 18	Lõike 5 täiendamine.
	Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend ptk 6	Juhendi ptk 6 täiendamine.

Allikas: (Autori koostatud Guidance ... 2014, Public Consultation ... 2014, Seotud isikute ..., § 18, Siirdehinna ... 2011 ja Tulumaksuseadus, § 50 alusel)

Magistritöö autori hinnangul ei erine diskussioonidokumentis toodud põhimõtted siirdehindade dokumentatsiooni koostamise ja esitamise kohta oluliselt Eestis seni kehtinud reeglitest. Uudse põhimõttena on ettepanekutes toodud rahvusvahelise kontserni kohustus esitada dokumentatsioon kõigile tütaretevõtetele, kes saavad vajadusel kohalikule maksuhaldurile selle nõudmisel esitada.

Siirdehindade dokumentatsiooni esitamise efektiivsemaks korraldamiseks ootas projekti töörühm sarnaselt teistele ettepanekutele huvirühmade tagasisidet. Ülevaade huvirühmade vastustest on toodud magistritöö lisa 8. Kolmele töörühma pakutud variandile seoses siirdehindade dokumentatsiooni esitamisega vastas kokku 93 huvirühma liiget. Valdav osa ehk 69% vastajatest leidis, et põhitoimik ja rahvusvaheline aruanne tuleks esitada rahvusvahelise kontserni emaettevõtte riigi maksuhaldurile. Viimane on teiste riikide maksuhaldurite päringu korral lähtuvalt rahvusvahelistest kokkulepetest kohustatud ja õigustatud dokumentatsiooni jagama. Nimetatud lahendust toetas suurem osa huvirühmadest. Leides, et selline viis aitab tagada dokumentatsioonis sisalduva konfidentsiaalse info turvalise ja kiire edastuse.

Kõige väiksem oli vastajate toetus töörühma pakutud variandile, mille kohaselt iga rahvusvahelisse kontserni kuuluv äriühing peaks ise kohalikule maksuhaldurile põhitoimiku või rahvusvahelise aruande esitama. Nimetatud lahenduses nägid huvirühmad eelkõige ohtu konfidentsiaalse info levikuks ja seda peamiselt kontserni enda äriühingute vahel. Samal ajal oli maksu- ja õigusspetsialistide, finantsasutuste ja kindlustusseltside ning teadusasutuste ja töögruppide huvirühmades mitmeid vastajaid, kes leidsid, et vastavalt olukorrale või edastatavale infole võiks kahte eelnevat lahendust põhitoimiku ja rahvusvahelise aruande esitamiseks kombineerida. (Lisa 8)

Samas tuleb ära tuua, et vastavas küsimuses ei leitud lahendust 2014. aasta septembriks, mil projekti kolmeteistkümne tegevuse muudatused kinnitati. Nimelt leidis projekti töörühm, et dokumentatsiooni rahvusvahelise edastamise ja selles sisalduva informatsiooni esitamise osas on vajalik teha täiendav analüüs. Arvestades eelkõige, et konfidentsiaalne ja äriliselt oluline info oleks kaitstud, kuid jõuaks kõikidele maksuhalduritele, kes vastavaid andmeid oma töös vajavad. (Guidance ... 2014, 25–26) Seega ei ole magistr töö koostamise ajal veel selge, kuidas peaks rahvusvahelise kontserni siirdehindade määramise kohta koostatud põhitoimiku ja rahvusvahelise aruande esitamine korraldatud olema.

Magistr töö autori hinnangul on projekti töörühma otsus vastavas valdkonnas täiendav analüüs teha põhjendatud. Sarnaselt huvirühmade tagasisidest ilmnenu kommentaaridele selgub, et rahvusvahelised äriühingud ei soovi konfidentsiaalset infot ilma mõjuva põhjuseta välistele osapooltele ja teistele kontserni ettevõtetele jagada. Samuti võib osaliselt nõustuda nende huvirühmadega, kelle hinnangul tuleks vastavas küsimuses paindlikum olla ning jätta iga äriühingu otsustada, missugusel viisil dokumentatsioon esitada.

3.3. Järeldused ja arutelu muudatusettepanekutest

Magistr töö autor kirjeldas ja analüüsis magistr töö alapeatükis 3.2. projekti „Base Erosion and Profit Shifting” nelja tegevusvaldkonda. Neist esimesed kolm olid seotud immateriaalse vara, riski ja kapitali ning teiste kõrge riskiga tehingutega siirdehindade reeglite väljatöötamist ning viimane siirdehindade dokumenteerimise nõuete üle vaatamist. Töö autori hinnangul avaldavad mitmed nimetatud valdkondades toodud muudatusettepanekud märkimisväärset mõju kehtivale siirdehindade regulatsioonile Eestis. Teisalt võib täheldada, et osa analüüsitud muudatustest on pigem vormilised, mistõttu autori arvamusel nende jõustumine

Eestis olulist mõju ei avalda. Tuleb arvesse võtta, et esitatud ettepanekute lõpliku kinnitamise arvestatakse huvirühmade tagasisidega, mida magistritöö autor muudatuste lõikes analüüsis.

3.3.1. Kontrollitud tehingu võrreldavuse analüüsil kasutatavad kriteeriumid

Esimesena olid vaatluse all muudatusettepanekud seoses kontrollitud tehingu võrreldavuse analüüsi kriteeriumitega. Magistritöö autori hinnangul kaasnevad kontrollitud tehingu tingimuste ja majandusliku omaduste tuvastamisega võrreldavuse analüüsis pigem vormilised kui sisulised muudatused. Arvestades, et diskussioonidokumendis kirjeldatud põhimõtted on tegelikkuses Eestis seni kasutusel olnud, siis ei mõjuta vastavad ettepanekud oluliselt siinset praktikat. Magistritöö autori hinnangul on peamine täpsustus, mida võrreldavuse analüüsis esikohale seatud kontrollitud tehingu kokkulepitud tingimuste ja tehingu tegelike tingimuste tuvastamine nõuab see, et vastavalt viiakse kooskõlla määruse § 3 lg 2. Muutes lõikes toodud loetelu viisil, mis seab kontrollitud tehingu võrreldavuse üle otsustamisel analüüsitava omaduste seast tehingu tingimused esikohale (Seotud isikute ..., § 3 lg 2).

Võrreldavuse analüüsi olemust kirjeldab Eestis detailsemalt Maksu- ja Tolliameti koostatud „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendi” kolmas peatükk. Magistritöö autori arvates tuleks olemasolevate võrreldavuse analüüsi käsitlevate juhiste kõrval detailsemalt kirjeldada kontrollitud tehingu kokkulepitud tingimuste ja tegelike tingimuste võrdluse põhimõtteid. Kuna projekti kaheksanda kuni kümnenda tegevuse kohta esitatud diskussioonidokument sisaldab mitmeid praktilisi näiteid võrreldavuse analüüsi teostamisest, siis aitaks nende lisamine juhendisse töö autori hinnangul juhendi lugejal neid paremini mõista.

Sarnaselt eelnevale leiab magistritöö autor, et võrreldavuse analüüsi kriteeriumite ehk kontrollitud tehingu, tehingupoolte ja keskkonna omaduste muutmine sisulisi ümberkorraldusi kohalikes põhimõtetes ja õigusaktide sätetes kaasa ei too. Diskussioonidokumendis esitatud ettepanekud hõlmavad pigem OECD rahvusvahelise siirdehinna määramise juhendi vormilist korrigeerimist ja näidete lisamist. Seetõttu võiks magistritöö autori hinnangul sellega kooskõlla viia „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendi” kolmanda peatüki. Täiendamist võib vajada ka „Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodite” määruse § 7, mis võiks ette näha juhtumipõhise lähenemise erandlike tehingute korral.

Samas näitas huvirühmade tagasiside võrreldavuse analüüsi muudatusettepanekutele, et vaid kolmandik vastajatest kiitis need diskussioonidokumendis esitatud kujul heaks. Tuleb arvesse võtta, et ükski finantsasutuste ja kindlustusseltside ning teadusasutuste ja töögruppide

huvirühmadesse kuuluv vastaja ei leidnud, et muudatused esitatud kujul praktikas rakendatavad oleksid. Samas arvasid mitmed audiitorfirmad ning maksu- ja õigusspetsialistid, et muudatusettepanekud on vastuolulised või praktikas rakendamatud. (Lisa 3) Seega viitab see vajadusele ettepanekuid huvirühmade tagasiside ja arutelude põhjal täiendada.

3.3.2. Riskianalüüsi teostamisel rakendatavad põhimõtted

Järgmisena keskendus esitatud diskussioonidokument riskianalüüsi ja selle teostamise lähtekohtade muutmisele ning täiendamisele. Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” kaheksanda kuni kümnenda tegevuse keskmesse on seatud eesmärk suurendada riskianalüüsi tähtsust siirdehindade analüüsi protsessis. Magistritöö autori hinnangul võimaldab seitsmele konkreetsele lähtekohale tuginev riskianalüüsi juhend seda paremini mõista ja praktikas teostada. Seetõttu leiab autor, et vastava valdkonna muudatusettepanekute jõustumine toob kaasa põhimõttelisi muudatusi siirdehindade regulatsiooni Eestis.

Esmalt tuleb nimetada, et riskianalüüs on kehtiva siirdehindade regulatsiooni lahutamatu osa. Riskide jaotumine, riski kandja ja maandamise meetmeid tuleb hinnata tegevusanalüüsi, siirdehinna turuväärtuse määramise meetodite ning siirdehindade dokumenteerimisel. Kuna projekti töörühm on seisukohal, et riskianalüüsist peab saama siirdehindade analüüsi iseseisev osa, siis tuleb sellele vastavalt kohandada kohalikke õigusakte ja juhendeid. Seda eelkõige neid aspektides, mis nõuavad senisest suurema tähelepanu pööramist riskiallika ja riski olemuse tuvastamisele.

See eeldab omakorda, et kohalikku „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendit” riskianalüüsi etappide ja nende kirjeldusega täiendatakse. Teisalt peaks magistritöö autori hinnangul „Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodite” määrus sisaldama eraldi sätet, mis riskianalüüsi teostamist reguleerib. Samuti sisaldas diskussioonidokument näidisloetelu riskidest (vt tabel 4), mida riskide hindamisel analüüsida. Kuna tegemist on pigem vormilise muudatusega, siis selguse huvides oleks see autori arvates kasulik „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendisse” lisada.

Kuna senised riskianalüüsi põhimõtted on diskussioonidokumendis kirjeldatud etappide lõikes oluliselt detailsemad, siis tuleb magistritöö autori hinnangul „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendis” täiendada riskianalüüsi peatükki, lisada sinna diskussioonidokumendis toodud näiteid ning kohandada vastavalt tegevusanalüüsi osa. Samal ajal ei pea magistritöö autor vajalikuks, et kõigi riskianalüüsi etappide põhimõtted oleksid

seaduslikult reguleeritud. Riskianalüüsi sisu ja juhiseid käsitlevad muudatused (vt tabel 5) peaksid jääma selguse huvides juhendmaterjalide osaks.

Samal ajal tuleb huvirühmade tagasiside põhjal ja magistritöö autori arvamuse kohaselt järeldada, et diskussioonidokumendis kirjeldatud muudatusettepanekud vajavad veel selgitamist ja täiendamist. Oluliselt põhjalikum riskianalüüsi protsess suurendab paratamatult maksumaksjate ja maksuhaldurite administratiivset koormust. Kuigi tegemist on sisuliselt kasulike ettepanekutega, siis on samaaegselt mõistetav äriühingute ja neid ühendavate organisatsioonide, audiitorfirmade ning maksu- ja õigusspetsialistide huvirühmade arvamus, et need on kohati vastuolulised või kasutatavad vaid peale oluliste muudatuste tegemist.

3.3.3. Alternatiivsed erimeetmed

Kolmandana analüüsis magistritöö autor diskussioonidokumendis toodud alternatiivsete erimeetmete mõju. Kuna rahvusvaheliselt ning Eestis on tegemist uudse lähenemisega siirdehindade analüüsis, siis leiab autor, et esialgselt pakutud erimeetmed vajavad enne lõplikku kinnitamist oluliste täienduste tegemist. Vastavalt jaotises 3.2.3. kirjeldatule on magistritöö autori hinnangul Eesti kontekstis kõige olulisem erimeede seotud raskesti hinnastatava immateriaalse varaga. Seega on vajalik, et alternatiivse erimeetme abil oleks võimalik määratleda kriteeriumid, millest maksumaksjad selliste kontrollitud tehingute hinnastamisel ja maksuhaldur nende kontrollimisel lähtuda saaksid. Tulenevalt sellest oleks tarvis täiendada „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendit”. Kuna tehinguid immateriaalse varaga on reguleeritud määruuses, siis eeldaks erimeetme rakendamise vastavate sätete täiendamist (Seotud isikute ..., § 4–5).

Teise ja kolmanda erimeetme – sõltumatu investori käsitus ja ülekapitaliseerimise – mõju Eestis on magistritöö autori hinnangul pigem tagasihoidlik. Võttes arvesse toodud arutelu jaotises 3.2.3. tuleb siinkohal vaadelda võimalikke muudatusi kohalikes maksustamise põhimõtetes. Sellest lähtuvalt võivad tulevikus mõlemad erimeetmed siirdehindade analüüsis aktuaalseks muutuda. Sel juhul eeldab magistritöö autor, et erimeetmed seotud osapoolte vaheliste investeeringute ja äriühingute kapitaliseerimise nõuete kohta sätestatakse õigusaktides ning selgitatakse „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendis”.

Neljanda ja viienda erimeetme – väheste funktsioonide üksuse ja ülemäärase tulu maksustamise – juures leiab magistritöö autor, et Eestis seni rakendatud siirdehindade analüüsi tegevusanalüüs katab olulisel määral esitatud muudatusettepanekud. Seetõttu ei muuda

need töö autori hinnangul seniseid põhimõtteid. Samuti ei avalda olulist mõju ülemäärase tulu maksustamine, kuna madala maksumääraga territooriumil teenitud tulu maksustamine on reguleeritud tulumaksuseaduse § 22 lg 1 sättega. Nii leiab töö autor, et ükski õigusakt ega „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend” ei vaja muudatusi enne viienda erimeetme lõplikku lisamist rahvusvahelisse juhendisse.

Võib täheldada, et alternatiivsetele erimeetmetele esitatud huvirühmade tagasiside oli kõigist magistritöös analüüsitud muudatusettepanekutest negatiivseim. Ligikaudu pooled vastajatest leidsid, et need on vastuolulised turuväärtuse standardiga ning pole seetõttu praktikas rakendatavad. Siinkohal näitab huvirühmade vastuseisu asjaolu, et kõigest kaks finantsasutuste ja kindlustusseltside huvirühma kuuluvast vastajast pidas neid praktiliseks ning ükski teine huvirühm seda ei arvanud. Seetõttu võib järeldada, et projekti raames esitatud alternatiivsete erimeetmete osa vajab oluliselt muutmist ja täiendamist.

3.3.4. Rahvusvaheline aruanne siirdehindade dokumentatsioonis

Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” kolmeteistkümnenda tegevuse diskussioonidokument keskendus esmalt siirdehindade dokumentatsiooni muutmisele. Täpsemalt ettepanekule lisada olemasolevale põhitoimikule ja riigiomastele dokumentidele rahvusvaheline aruanne. Kuna tegemist on märkimisväärse sisulise muudatusega, siis sellele vastavalt on magistritöö autori arvates vajalik kohandada Eesti kohalikku regulatsiooni ja õigusakte. Neist olulisem on siirdehinna turuväärtuse määramise dokumenteerimist reguleeriva määruse säte § 18 (Seotud isikute ...). Lisaks tuleb täiendada „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhendi” kuudentat peatükki, mis hetkel sisaldab juhiseid ainult põhitoimiku ja riigiomaste dokumentide kohta.

Kuigi diskussioonidokumendis on avaldatud näidisvorm rahvusvahelise aruande struktuurist ja seal kajastamist vajavast informatsioonist, siis tähendab see maksumaksjatele olulist lisatööd. Seetõttu on magistritöö autori hinnangul tähtis, et maksumaksjate administratiivse koormuse tõusu minimeerimiseks siirdehindade dokumentatsiooni koostamisel ja maksuhalduril selle kasutamisel, oleks kohalikus määruuses eraldi loetletud valdkonnad, mille kohta maksumaksja informatsiooni peab esitama. Viimasega tuleb kooskõlla viia „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend”, mis nõutud informatsiooni detailsust täpsustaks.

Erinevalt eelnevalt kirjeldatud muudatusettepanekutele võimaldasid 2014. aastal avaldatud siirdehindade dokumenteerimise nõuete muudatused hinnata rahvusvahelise aruandele

esitatud huvirühmade tagasisidega arvestamist. Nimelt muudeti esialgselt diskussioonidokumendis kahetasandilisea kavandatud siirdehindade dokumentatsioon kolmetasandiliseks. Selle ajendiks oli huvirühmade aktiivne tagasiside, kus 84 vastajast, kes põhitoimiku ja rahvusvahelise aruande ülesehitusele tagasiside andis, leidis 89%, et see peab olema eraldi dokument. Samuti on 2014. aasta septembris avaldatud rahvusvahelise aruande skeemist välja jäetud kontsernisest litsentsi- ja teenustasude ning intressimaksete kajastamise kohustus. Sarnaselt eelnevaga võeti arvesse huvirühmade tagasiside, kus enam kui pooled vastajatest leidsid, et info lisamine rahvusvahelisse aruandesse on ebaotstarbekas ja maksumaksjale koormav.

Seetõttu mõjutab magistr töö autori arvamusel siirdehindade dokumenteerimise nõuete muutmise suure tõenäosusega lähiajal Eesti vastavat regulatsiooni. Seda lähtuvalt asjaoludest, et projekti kolmeteistkümnenda tegevuse kohta avaldati 2014. aasta septembris lõplikud tulemused ning magistr töö alapeatükk 2.3. viitab otseselt juba praegu nende praktilisele rakendamisele mitmetes riikides. Seega tuleks muudetud dokumenteerimise nõuete jõustumisel Eestis siirdehindade dokumenteerimise nõudeid reguleerivaid õigusakte ning „Siirdehindade turuväärtuse määramise juhendi” kolmandat peatükki täiendada.

3.3.5. Siirdehindade dokumentatsiooni maksuhaldurile esitamise nõuded

Teise osana kolmeteistkümnenda tegevuse diskussioonidokumendist analüüsis magistr töö autor rahvusvahelise aruande ja teiste siirdehindade dokumentatsiooni kuuluvate dokumentide maksuhaldurile esitamise nõudeid. Kuigi siirdehindade riigiomaste dokumentide koostamise osas magistr töö autori arvates Eestis olulisi muudatusi ei kaasne, siis tõenäoliselt põhitoimiku ja rahvusvahelise aruande esitamise osas tuleb seniseid põhimõtteid muuta.

Diskussioonidokumendis toodud ettepaneku kohaselt on projekti töörühm arvamusel, et rahvusvahelise kontserni emaettevõtte on kohustatud koostama põhitoimiku ja rahvusvahelise aruande. Vastavalt dokumentide sisule esitatud nõuetele peab magistr töö autor seda põhjendatuks. Teisalt eeldatakse, et koostatud dokumendid esitab emaettevõtte teistes riikides asuvatele tütarettevõtetele, kes selle vajadusel kohalikule maksuhaldurile edasi esitavad. Seni ei ole Eestis siirdehindade dokumenteerimist reguleeriv säte määruses „Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodid” ja „Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend” sellist tingimust sisaldanud. Seetõttu tuleks muudatusettepanekute rakendamisel nimetatud nõuded määruses ja juhendis kajastada.

Kuigi dokumentatsiooni esitamise kohta oodati huvirühmade tagasisidet, siis võib 2014. aasta septembris avaldatud tegevuse tulemustest näha, et nimetatud küsimuses ei ole projekti töörühm lõplikku otsust teinud. Seega ei ole magistr töö koostamise ajal selge, kas rahvusvahelised põhitoimiku ja rahvusvahelise aruande esitamise reeglid üleüldse luuakse või jääb see maksumaksjate endi otsustada. Teisalt on võimalik, et kõrvale jäetakse 69% vastaja eelistus dokumentatsiooni esitamisest rahvusvahelise kontserni emaettevõtte riigi maksuhaldurile, kes vajadusel teiste riikide maksuhalduritele infot edastab. Teise alternatiivina pakutud lahendus, mis leidis vaid 13% vastaja toetuse, oli esialgselt projekti töörühma eelistatud lahendus. Selle kohaselt esitaks iga rahvusvahelise kontserni äriühing ise emaettevõtte koostatud ja edastatud dokumentatsiooni kohalikule maksuhaldurile.

Niisiis selgub eelnevast, et rahvusvaheliselt soovitakse siirdehindade dokumenteerimise ja esitamise tingimusi võrreldes varasemaga enam standardiseerida. Kuna diskussioonidokumentis toodud muudatusi vastavas valdkonnas veel kinnitatud ei ole, siis ei ole magistr töö autori hinnangul vajalik Eestis kehtivaid nõudeid lähiajal muuta. Kui ettepanekud tulevikus kinnitatakse, siis toob see tõenäoliselt kaasa muudatuste tegemise kohalikus siirdehindade regulatsioonis.

KOKKUVÕTE

Magistritöö eesmärk oli hinnata 2013. aastal OECD ja G20 riikide algatud projektis „Base Erosion and Profit Shifting” esitatud muudatusettepanekute mõju siirdehindade regulatsioonile Eestis. Samuti soovis magistritöö autor välja selgitada projekti tegevuste sisu ja eesmärgid, mille tulemuste rakendamine tulevikus rahvusvaheliste äriühingute agressiivset maksude planeerimist peaks takistama. Kuna tegemist on projektiga, mille tegevusse on aktiivselt kaasatud mitmeid huvirühmasid, siis analüüsis töö autor nende kommentaare magistritöös vaadeldud muudatusettepanekutele.

Magistritöö esimeses peatükis toodi ülevaade siirdehindade regulatsiooni teoreetilistest lähtekohtadest ja kujunemisest Ameerika Ühendriikide, OECD ning Eesti õigusaktide ja juhendmaterjalide näitel. Selgus, et siirdehindade määramisega kaasnevad kitsaskohad eelkõige rahvusvaheliselt, mistõttu omavad rahvusvahelised kokkulepped ja juhendid olulist tähtsust. Seetõttu on 1917. aastal Ameerika Ühendriikides alanud kontrollitud tehingute reguleerimine õigusaktidega oluliselt täiendust saanud OECD väljatöötatud siirdehinna määramise juhendiga. Siirdehindade regulatsiooni algus Eestis ulatub 1990. aastate algusesse, kuid praktikas hakati siirdehindade määramise ja analüüsimisega tegelema alles 2007. aastal.

Töö teises peatükis keskenduti projekti „Base Erosion and Profit Shifting” tutvustamisele, selle eesmärkidele ja praktilistele näidetele. Nimelt leiti, et projekti eesmärk on 2015. aasta lõpuks välja töötada meetmed, mida riigid saavad rakendada oma kohalikes maksuseadustes. Seeläbi loodetakse vähendada rahvusvaheliste äriühingute võimalusi maksubaasi vähendamiseks ja maksustatava tulu madalama maksumääraga riikidesse ümberpaigutamiseks. Projekti viisteist tegevusvaldkonda katavad väga mitmeid rahvusvahelise maksunduse valdkondi, näiteks välismaiselt kontrollitavate äriühingute tegevust, rahvusvahelisi intressimakseid ja finantstehinguid ning maksulepingute kuritarvitamist. Seejuures on tegevustel reaalsed tulemused uute raportite avalikustamise, rahvusvahelises siirdehinna määramise juhendis muudatuste tegemise või soovitude esitamise näol. Kuigi projekti „Base Erosion and Profit Shifting” kõik tegevused ei ole magistritöö koostamise ajal veel lõppenud, siis leidub mitmeid riike, kes uute lähtekohtade rakendamisega on algust teinud.

Magistritöö kolmandas peatükis analüüsis magistritöö autor projekti „Base Erosion and Profit Shifting” nelja tegevusvaldkonna raames esitatud muudatusettepanekute mõju Eestis kehtivale siirdehindade regulatsioonile. Esmalt keskenduti tegevuskava kaheksanda kuni kümnenda tegevuse ettepanekutele, mis käsitlevad immateriaalse vara, riski ja kapitali ning teiste kõrge riskiga tehingutega siirdehindade reeglite väljatöötamist. Seejärel vaadeldi projekti kolmeteistkümnenda tegevuse ehk siirdehindade dokumenteerimise nõuete muutmise ettepanekuid. Mõju põhjalikuma hindamise eesmärgil valis autor projekti tegevuste hulgast viis olulisemat muudatust, mille osas teostati võrdlusanalüüs Eestis kehtivate siirdehindasid reguleerivate õigusaktide ja juhistega. Analüüsi kaasati ettepanekute kommenteerijate – kuude huvirühma jaotatud tagasiside andjate – arvamus.

Esmalt hinnati kontrollitud tehingu võrreldavuse analüüsil kasutatavate põhimõtete muutmise mõju siirdehindade regulatsioonile Eestis. Ettepanek, mis nõuab kontrollitud tehingu kokkulepitud tingimuste võrdluse tehingu tegelike tingimustega esikohale seadmist, on siirdehindade analüüsi põhimõtete lahutamatu osa olnud varasemalt. Samuti ei too olulisi muutuseid ettepanek, mis juhib võrreldavuse analüüsil tähelepanu kontrollitud tehingu oluliste omaduste ja kriteeriumite tuvastamisele. Tegemist on suures osas vormiliste muudatustega, mistõttu tuleks vastavalt kohandada kohalikke õiguslikke sätteid ja juhiseid. Kuigi huvirühmade tagasiside pakutud võrreldavuse analüüsi muudatustele oli üldiselt positiivne, siis ei jäetud märkimata, et mitmetes aspektides vajavad need täiendamist.

Teiseks vaadeldi muudatusettepanekuid riskianalüüsi ja selle läbiviimise lähtekohtade muutmisest. Projekti „Base Erosion and Profit Shifting” raames on leitud, et riskianalüüsist peaks tulevikus saama siirdehindade analüüsi iseseisev osa. Seetõttu omavad esitatud ettepanekud otsest mõju Eestis kehtivale siirdehindade regulatsioonile. Nimelt tuleb enam keskenduda kontrollitud tehingutes võimaliku riskiallika, riski olemuse, jaotuse ja maandamise põhimõtete tuvastamisele. Kuigi huvirühmade tagasiside riskianalüüsi kohta käivatele ettepanekutele oli magistritöö autori hinnangul põhjendatult negatiivne, siis on selge, et vastav valdkond muutub rahvusvaheliselt ning Eestis tulevikus suure tõenäosusega aktuaalsemaks. Viimasega koos tuleb täiendada kohalikke õigusakte ja juhendeid.

Kolmas muudatusettepanek hõlmab uute alternatiivsete erimeetmete väljatöötamist eesmärgiga takistada maksubaasi vähendamist ja kasumi ümberpaigutamist läbi erandlike tehingute tegemise. Magistritöö autori ja huvirühmade hinnangul vajavad kõik kirjeldatud erimeetmed enne lõplikku kinnitamist põhjalikku täiendamist, kuna on esialgsel kujul kohati

arusaamatud ja vastuolulised turuväärtuse põhimõttega. Raskesti hinnastatava immateriaalse vara, seotud isikute investeerimistehingute, ülekapitaliseerimise, üksuse funktsioonide hindamise ja ülemäärase tulu maksustamisega seotud erimeetmetest peab magistritöö autor Eestis olulisemaks esimest. Teised erimeetmed on Eesti tulumaksusüsteemi eripära ja olemasolevaid sätteid arvesse võttes pigem ebavajalikud.

Neljas ja magistritöö autori arvates Eestis kõige suuremat mõju omav muudatusettepanek on siirdehindade dokumentatsiooni kolmetasandiliseks muutmine. See tähendab, et 2014. aasta septembris kinnitatud tulemustega on tulevikus rahvusvahelised äriühingud kohustatud põhitoimiku ja riigiomastele dokumentide kõrval koostama ning esitama rahvusvahelise aruande. Nimetatud muudatuse juures võeti arvesse huvirühmade tagasiside – esitada rahvusvaheline aruanne eraldi põhitoimikust ning jätta sellest välja kontsernisiseselt tasutud litsentsi- ja teenustasude ning intressimaksete andmed. Samuti on praktikas mitmetes riikides siirdehindade dokumentatsiooni nõudeid viimaste alusel kohandatud. Seega muutuvad töö autori hinnangul suure tõenäosusega lähitulevikus Eestis siirdehindade dokumentatsioonile esitatud nõuded ning sellega koos vastav juhendmaterjal.

Viimasena käsitleti magistritöös siirdehindade dokumentatsiooni maksuhaldurile esitamise nõuete muutmist. Vastava muudatusettepaneku mõju Eestis kehtivale siirdehindade regulatsioonile on raske hinnata, kuna huvirühmade tagasiside põhjal ei otsustanud projekti töörühm 2014. aasta septembriks nõutud tingimusi kinnitada. Siinkohal leidis huvirühmade enamus, et põhitoimiku ja rahvusvahelise aruande peaks koostama rahvusvahelise kontserni emaettevõtte. Informatsiooni edastamise kohustus teiste riikide maksuhalduritele peaks seega jääma emaettevõtte riigi maksuhalduri kanda. Seetõttu leiab magistritöö autor, et vastav muudatus avaldab Eestis kindlasti mõju, kui lõplik lahendus tulevikus kinnitatakse.

Seega järeltab magistritöö autor, et projekti „Base Erosion and Profit Shifting” mõju Eestis kehtivale siirdehindade regulatsioonile on märkimisväärne. Mitmed analüüsitud ettepanekutest eeldavad tulevikus siirdehindasid reguleerivate põhimõtete muutmist ja vastavate õigusaktide ning juhendmaterjalide kooskõlastamist. Magistritöö tulemused on suunatud eelkõige maksu maksjatele, kes siirdehindadega igapäevases äritegevuses kokku puutuvad. Samuti kõigile teistele siirdehindadest ja projektist „Base Erosion and Profit Shifting” huvitatutele. Siinkohal on töö autori ettepanek magistritöös käsitletud ettepanekuid ning projekti 2015. aasta lõpus avaldatavaid lõplikke tulemusi tulevikus põhjalikumalt edasi analüüsida.

VIIDATUD ALLIKAD

About BEPS. OECD.

<http://www.oecd.org/tax/beps-about.htm> (24.03.2015)

Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting. (2013). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing.

<http://dx.doi.org/10.1787/9789264202719-en> (19.02.2015)

Addressing Base Erosion and Profit Shifting. (2013). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing.

<http://dx.doi.org/10.1787/9789264192744-en> (19.02.2015)

Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) Action Plan. PwC.

<http://www.pwc.com/gx/en/tax/tax-policy-administration/beps/index.jhtml>
(26.03.2015)

Bernard, A. B., Bradford Jensen, J., Schott, P. K. (2006). Transfer Pricing by U.S.-Based Multinational Firms. National Bureau of Economic Research. 37 pp. (Working Paper).

<http://www.nber.org/papers/w12493> (22.02.2015)

Boos, M. (2006). Rahvusvaheline siirdehinna määramine. Tallinn: Sisekaitseakadeemia.

Comments Received on Public Discussion Draft. Part 1. BEPS Actions 8, 9 and 10:

Discussion Draft on Revisions to Chapter I of the Transfer Pricing Guidelines (Including Risk, Recharacterisation and Special Measures). (2015). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing.

<http://www.oecd.org/ctp/transfer-pricing/public-comments-actions-8-9-10-chapter-1-TP-Guidelines-risk-recharacterisation-special-measures-Part1.pdf> (01.03.2015)

Comments Received on Public Discussion Draft. Part 2. BEPS Actions 8, 9 and 10:

Discussion Draft on Revisions to Chapter I of the Transfer Pricing Guidelines (Including Risk, Recharacterisation and Special Measures). (2015). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing.

<http://www.oecd.org/ctp/transfer-pricing/public-comments-actions-8-9-10-chapter-1-TP-Guidelines-risk-recharacterisation-special-measures-part2.pdf> (01.03.2015)

Copithorne, L. W. (1971). International Corporate Transfer Prices and Government Policy. – *The Canadian Journal of Economics*, vol. 4, no. 3, pp. 324 - 341.

<http://www.jstor.org/stable/133778> (22.02.2015)

- Devereux, M. P., Keuschnigg, C. (2008). The Distorting Arm's Length Principle in International Transfer Pricing. CESifo Conference Centre. Munich, pp. 43.
https://www.cesifo-group.de/portal/pls/portal/!PORTAL.wwpob_page.show?_docname=1023957.PDF (22.02.2015)
- Dodwell, B., Buck, C., Lobb, A. (2014). 2014 Autumn Statement contains BEPS measures. – *BNA Transfer Pricing International Journal*, no. 12, pp. 18 - 21.
http://taxandaccounting.bna.com/btac/T12116/split_display.adp?fedfid=60301296&vn_ame=tptbul&split=0 (27.03.2015)
- Feinschreiber, R., Kent, M. (2012). *Transfer Pricing Handbook: Guidance for the OECD Regulations*. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc.
- FitzGerald, J., McCrodon, A. (2015). Canada. – *BNA Transfer Pricing International Journal*, no. 1, pp. 11 - 13.
http://taxandaccounting.bna.com/btac/T12116/split_display.adp?fedfid=61508477&vn_vna=tptbul&jd=a0g1b8t2w1&split=0 (27.03.2015)
- Goemaere, C., Rasch, M., Wroblewski, P. (2015). Framework for Luxembourg transfer pricing legislation formalised and documentation requirements introduced. – *Tax Insights*.
http://www.pwc.com/en_GX/gx/tax/newsletters/pricing-knowledge-network/assets/pwc-luxembourg-transfer-pricing-legislation-formalised.pdf (09.02.2015)
- Gresik, T. A. (2001). The Taxing Task of Taxing Transnationals. – *Journal of Economic Literature*, vol. 39, no. 3, pp. 800 - 838.
<http://www.jstor.org/stable/2698314> (21.02.2015)
- Guidance on Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting. OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project. (2014). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing.
<http://dx.doi.org/10.1787/9789264219236-en> (14.04.2015)
- International Transfer Pricing 2013/14. PwC.
<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/itp-2013-final.pdf> (19.02.2015)
- Lehis, L (2000). *Tulumaksuseadus: Kommenteeritud väljaanne*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.
- Lehis, L. (2013). *Eesti maksuseaduste kommentaarid 2013*. Tartu: Casus Tax Services.
- Liebenberg, J., Hewson, M., Verhoosel, M. (2015). Tax authorities address transfer pricing and OECD's BEPS Action Plan. – *BNA Transfer Pricing International Journal*, no. 1, pp. 52.
http://taxandaccounting.bna.com/btac/T12116/split_display.adp?fedfid=61508483&vn_vna=tptbul&jd=a0g1e6a1r5&split=0 (27.03.2015)

- Markham, M. (2005). *The Transfer Pricing on Intangibles*. The Hague: Kluwer Law International.
- Saag, M. (2007). *Siirdehinnad Eestis*. Tallinn: Professional Knowledge.
- Public Comments Received Volume I - Letters A to C. Discussion Draft on Transfer Pricing Documentation and CbC Reporting. (2014). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing. <http://www.oecd.org/ctp/transfer-pricing/volume1.pdf> (01.03.2015)
- Public Comments Received Volume II - Letters D to J. Discussion Draft on Transfer Pricing Documentation and CbC Reporting. (2014). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing. <http://www.oecd.org/ctp/transfer-pricing/volume2.pdf> (01.03.2015)
- Public Comments Received Volume III - Letters K to R. Discussion Draft on Transfer Pricing Documentation and CbC Reporting. (2014). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing. <http://www.oecd.org/ctp/transfer-pricing/volume3.pdf> (01.03.2015)
- Public Comments Received Volume IV - Letters S to Z. Discussion Draft on Transfer Pricing Documentation and CbC Reporting. (2014). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing. <http://www.oecd.org/ctp/transfer-pricing/volume4.pdf> (01.03.2015)
- Public Consultation. Discussion Draft on Transfer Pricing Documentation and CbC reporting. (2014). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing. <http://www.oecd.org/ctp/transfer-pricing/discussion-draft-transfer-pricing-documentation.pdf> (01.03.2015)
- Public Discussion Draft. BEPS Actions 8, 9 and 10: Discussion Draft on Revisions to Chapter I of the Transfer Pricing Guidelines (Including Risk, Recharacterisation and Special Measures). (2014). / Eds. OECD. Paris: OECD Publishing. <http://www.oecd.org/ctp/transfer-pricing/discussion-draft-actions-8-9-10-chapter-1-TP-Guidelines-risk-recharacterisation-special-measures.pdf> (01.03.2015)
- Sakurai, Y. (2002). Comparing cross-cultural regulatory styles and processes in dealing with transfer pricing. – *International Journal of the Sociology of Law*, no. 30, pp. 173 - 199. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0194659502000242> (24.02.2015)
- Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodid. Rahandusministri määrus 10.11.2006.a – RTL 2006, 81, 1506.
- Siirdehinna turuväärtuse määramise juhend: Soovituslik juhendmaterjal. (2011). / Koostaja Siirdehinna määramise projekti töögrupp. Tallinn: Maksu- ja Tolliamet. http://www.emta.ee/public/Siirdehinna_maaramise_juhend_2011.pdf (14.03.2015)
- Swenson, D. L. (2000). Tax Reforms and Evidence of Transfer Pricing. – *National Tax Journal*, vol. 54, no. 1, pp. 7 - 25. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=bth&AN=4286248&site=ehost-live&scope=site> (22.02.2015)

- The BEPS Project and Developing Countries: from Consultation to Participation. OECD.
<http://www.oecd.org/tax/strategy-deepening-developing-country-engagement.pdf>
(24.03.2015)
- Tully, B. (2012). Transfer Pricing Strategies and the Impact on Organizations. – *Financial Executive*, vol. 28, pp. 34 - 37.
<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=bth&AN=77602857&site=eh-eh-live&scope=site> (21.02.2015)
- Tulumaksuseadus. Vastu võetud Riigikogus 15. detsembril 1999. a – RT I, 23.12.2014, 4.
- Tulumaksuseadusest tulenevate õigusaktide kinnitamine. Rahandusministri määrus.
29.12.1999. a – RTL 2000, 1, 2.
- Vanvari, G. (2014). Base Erosion and Profit Shifting - An Indian Perspective. – *BNA Transfer Pricing International Journal*, no. 11, pp. 16 - 19.
http://taxandaccounting.bna.com/btac/T12116/split_display.adp?fedfid=59144359&vnvna=tptpbul&jd=a0f8z0p1k9&split=0 (27.03.2015)
- Voegelé, A., de Homont, P. (2015). Germany. – *BNA Transfer Pricing International Journal*, no. 1, pp. 18 - 21.
http://taxandaccounting.bna.com/btac/T12116/split_display.adp?fedfid=61508482&vnvnam=tptpbul&wsn=500114000&searchid=24823381&doctypeid=13&type=date&mod=doc&split=0&scm=T12116&pg=0 (27.03.2015)
- Wittendorff, J. (2010). Transfer Pricing and the Arm's Length Principle in International Tax Law. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International.

SUMMARY

THE BASE EROSION AND PROFIT SHIFTING PROJECT AND ITS IMPACT ON TRANSFER PRICING REGULATION IN ESTONIA

Kristina Marmõš

Due to the growing number of multi-national enterprises and intragroup transactions, the international aggressive tax planning has become a more prevalent issue during the last decade. Base erosion and profit shifting are the main problems arising from the related-party transactions and different domestic rules of international taxation. Hence, tax authorities from different countries have realised that more attention should be paid to the transfer pricing regulation. Regarding these matters the Base Erosion and Profit Shifting Project was initiated by G20 economies and the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) in 2013. The purpose of the project is to improve the transfer pricing rules in fifteen key areas by the end of 2015.

Estonian transfer pricing regulation relies mainly on the international principles stated in the OECD Guidelines. Estonian transfer pricing rules date back to the beginning of 1990, but the more practical regulation was established in 2007. The local rules are stipulated in the Income Tax Act and in Regulation Number 53 issued in 2006 by the Estonian Ministry of Finance. Estonian tax authorities have also developed the local transfer pricing guidelines for taxpayers. There have not been any changes in Estonian transfer pricing regulation during the last few years. In addition, prior to this master's thesis preparation there has been no analysis of the Base Erosion and Profit Shifting Project effects on Estonian transfer pricing regulation.

The aim of this work is to find out and estimate impact of the Base Erosion and Profit Shifting Project to the transfer pricing regulation in Estonia. Furthermore, it also seeks to investigate the main purposes of the Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting as well

stakeholders' feedback on the contemplated changes. Based on the discussion documents prepared by OECD and public comments received from the stakeholders, the author of the master's thesis has analysed four key areas of the Project. A comparable analysis of contemplated suggestions, stakeholders' comments and Estonian transfer pricing rules was made by the author to estimate the Project's influence on the transfer pricing regulation in Estonia.

The first part of the analysis focused on the action numbers eight to ten of the Action Plan that comprise the transfer pricing rules related to intangibles, risk and capital as well as other high-risk transactions. The purpose of these actions is to assure that transfer pricing outcomes are in line with value creation. The second part of the analysis addressed the thirteenth action which aim is to re-examine principles of transfer pricing documentation. The author of the master's thesis selected the mentioned actions due to their direct relationship with the transfer pricing regulations and availability of information during the preparation of this work.

The results of this master's thesis show that the main purpose of the Base Erosion and Profit Shifting Project is to provide countries with domestic and international instruments with the intention to reduce possibilities of multi-national enterprises to apply aggressive tax planning strategies through manipulation with transfer prices. The fifteen actions of the Action Plan comprise very different areas of transfer pricing rules and base erosion and profit shifting issues. The OECD and G20 economies have planned to involve a number of stakeholders from all over the world in aim to make changes and suggestions regarding the transfer pricing rules as well as prepare reports by the end of 2015.

Related to the contemplated and analysed changes the author found that proposed improvements for a comparability analysis used in transfer pricing analysis would not have significant impact on the existing transfer pricing rules in Estonia. The proposals comprise mainly formal changes and the requirements that have been already covered in Estonian transfer pricing rules. While the stakeholders' feedback to the proposals was mostly positive, some of them found that further explanations are needed before implementation.

On the contrary, the changes in principles of risk analysis which is also part of transfer pricing analysis would have an effect on the transfer pricing regulation in Estonia. The group working on the Project has found that risk analysis should be a separate part of the transfer pricing analysis. Due to this it is more important to focus on the sources and nature of risk, risk allocation between related parties and risk management in the future. Therefore, improve-

ments in Estonian legal acts and transfer pricing guidelines are required. At the same time some of stakeholders believed that outlined proposals are inconsistent and unpractical.

Thirdly, the author of the work concluded that currently it is hard to estimate the impact of proposed potential special measures that should be solve base erosion and profit shifting problems in exceptional transactions made between related parties. Similarly to the stakeholders the author argues that further analysis related to hard-to-value intangibles, thick capitalization rule and other measures is needed. Some of the special measures are not applicable in Estonia due to its special distribution base income tax system. However, presumably the potential measures become a more actual topic in the future.

In author's opinion the changes in transfer pricing documentation would have the most significant impact on the transfer pricing regulation in Estonia. Improved third-level transfer pricing documentation means that taxpayers are required to prepare local file, master file as well as a country-by-country report. As the thirteenth action of the Action Plan was finalized in September 2014, the stakeholders' feedback regarding mandatory standards has also been considered. Furthermore, there are lots of countries that have already implemented country-by-country reporting requirements. Therefore, it is probable that rules of transfer pricing documentation in Estonia could change during the next years.

Finally, the results of the analysis show that proposals regarding the reporting of transfer pricing documentation to local tax authorities need further work. As the stakeholders' feedback about presentation of transfer pricing documentation to tax authorities worldwide was mainly negative, the working group decided to disclose changes at the latest by 2020. Hence, the author of the master's thesis believes that modified reporting rules will also influence the local transfer pricing documentation rules.

In conclusion, it is evident that the Base Erosion and Profit Shifting Project will have an impact on Estonian transfer pricing regulation, especially in the fields covered in previous analysis. Therefore, the author of the work believe that the results of this master's thesis could be useful for all taxpayers and stakeholders interested in transfer pricing and the Base Erosion and Profit Shifting Project. Also further analysis could be performed after the final results of the Base Erosion and Profit Shifting Project are disclosed.

LISAD

Lisa 1. Projekti kaheksandale kuni kümnendale tegevusele tagasiside andjad

Tagasiside andja	Huvirühm
AFME and BBA	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Agata Uceda	Eraisikud
Alessio Rombolotti Axelrod	Eraisikud
AlixPartners	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Amir Pichhadze	Eraisikud
Asia Oceania Tax Consultants Association	Maksu- ja õigusspetsialistid
Association of British Insurers	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
AstraZeneca UK	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Australian Bankers' Association	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Banking and Finance Company Working Group	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Barsalou Lawson Rheault	Maksu- ja õigusspetsialistid
BDI (Federation of German Industries)	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
BDO	Audiitorfirmad
BEPS Monitoring Group (BMG)	Teadusasutused ja töögrupid
Business and Industry Advisory Committee to the OECD	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
BUSINESSEUROPE	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Canadian Bankers Association (CBA)	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Canadian Life and Health Insurance Association	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
CBI / 100 Group	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Chartered Institute of Taxation	Maksu- ja õigusspetsialistid
Confederation of Indian Industry	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Confederation of Swedish Enterprise	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Deloitte	Audiitorfirmad
Deloitte Tax	Maksu- ja õigusspetsialistid
Diamond	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
DRTP Consulting Inc	Maksu- ja õigusspetsialistid
Duff & Phelps LLC	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
European Business Initiative on Taxation	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
EY	Audiitorfirmad
Fidal	Maksu- ja õigusspetsialistid
French Banking Federation	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
French Federation of Insurance Companies	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Gazprom Marketing & Trading Ltd	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid

Lisa 1. (järg)

Tagasiside andja	Huvirühm
Global Federation of Insurance Associations	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Grant Thornton International Ltd	Audiitorfirmad
Grove Tax Policy Institute	Teadusasutused ja töögrupid
Harris Consulting & Tax Ltd	Maksu- ja õigusspetsialistid
Horst Frisch Incorporated	Maksu- ja õigusspetsialistid
I.J.J. Burgers and A.J. van Herwaarden	Eraisikud
Ibec	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
International Alliance for Principled Taxation	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
International Chamber of Commerce	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Investment Company Institute	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
IFA Grupo Mexicano A.C.	Teadusasutused ja töögrupid
InterContinental Hotels Group	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Insurance Company Working Group on BEPS	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Irish Tax Institute	Maksu- ja õigusspetsialistid
International Underwriting Association of London	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Japan Foreign Trade Council, Inc.	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Jim Stewart	Eraisikud
Juan Zornoza Perez and Aitor navarro Ibarrola	Eraisikud
Keidanren	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
KPMG	Audiitorfirmad
ktMINE	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Loyens & Loeff	Maksu- ja õigusspetsialistid
Macfarlanes LLP	Maksu- ja õigusspetsialistid
Matheson	Maksu- ja õigusspetsialistid
MDW Consulting Inc	Maksu- ja õigusspetsialistid
MEDEF	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
NERA Economic Consulting	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
National Foreign Trade Council	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Noble Corporation	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Patrick Breslin	Eraisikud
Peter Barnes, Sean Foley, Matthew Frank, George Korenko, Mark Martin, Sam Maruca, Craig Sharon	Eraisikud
Pitcher Partners	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Pittman MacIsaac & Roy	Maksu- ja õigusspetsialistid
Praxity AISBL	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
PwC	Audiitorfirmad
Quantera Global	Maksu- ja õigusspetsialistid

Lisa 1. (järg)

Tagaside andja	Huvirühm
Reed Elsevier	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Richard Tremblay and Al-Nawaz Nanji	Eraisikud
Robert Miall	Eraisikud
RBS RoeverBroennerSusat	Maksu- ja õigusspetsialistid
RSM International	Audiitorfirmad
Ryan Netherlands B.V.	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Silicon Valley Tax Directors Group and TechNet	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
SwissHoldings	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Tax Executives Institute Inc	Maksu- ja õigusspetsialistid
Transfer Pricing Associates BV	Maksu- ja õigusspetsialistid
Treaty Policy Working Group (Baker & McKenzie LLP)	Teadusasutused ja töögrupid
Transocean	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
United States Council for International Business	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
WSBI-ESBG	Finantsasutused ja kindlustusseltsid

Allikas: (Autori koostatud Comments Received on Public Discussion Draft. Part 1. ... 2015 ja Comments Received on Public Discussion Draft. Part 2. ... 2015 alusel)

Lisa 2. Projekti kolmeteistkümnele tegevusele tagasiside andjad

Tagasiside andja	Huvirühm
A3F	Maksu- ja õigusspetsialistid
AFME and BBA	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
AlixPartners	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Allianz SE	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Anixter	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Ankit Virendra Sudha Shah	Eraisikud
Antony Ting	Eraisikud
Arbeitsgemeinschaft für wirtschaftliche Verwaltung e. V.	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Armand Sibony	Eraisikud
Association of British Insurers	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Banking and Finance Company Working Group on BEPS	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
BaseFirma, Inc	Maksu- ja õigusspetsialistid
BASF SE	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
BDI (Federation of German Industries)	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
BDO	Audiitorfirmad
BEPS Monitoring Group (BMG)	Teadusasutused ja töögrupid
Bona Fide Services BV	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Bookfield Asset Management Inc	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
BP plc	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
British Property Federation (BPF)	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
British Sky Broadcasting Group plc	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
BT Group plc	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Burberry	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Business and Industry Advisory Committee to the OECD	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
BUSINESSEUROPE	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Canadian Bankers Association (CBA)	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Canadian Life and Health Insurance Association	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Capital Markets Tax Committee of Asia	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
CBI / 100 Group	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
CEFITax	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Charles River Associates (CRA)	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Chartered Institute of Taxation	Maksu- ja õigusspetsialistid
Christian Aid	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
CMS	Maksu- ja õigusspetsialistid
Confederation of Netherlands Industry and Employers	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Confederation of Swedish Enterprise	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid

Lisa 2. (järg)

Tagasiside andja	Huvirühm
Contrabass	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Dalkia	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Deloitte	Audiitorfirmad
Dentons	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
DFK International	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
DSM Corporate Fiscal Affairs	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Duff & Phelps, LLC	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Eurodad	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
European Banking Federation	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
European Business Initiative on Taxation	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
EY	Audiitorfirmad
Fidal	Maksu- ja õigusspetsialistid
Financial Services Industry Working Group	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Flick Gocke Schaumburg	Maksu- ja õigusspetsialistid
Frank Schoeneborn	Eraisikud
GKN Corporate Centre	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Global BEPS Working Group	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Global Federation of Insurance Associations	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Global Financial Integrity	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Grant Thornton International Ltd	Audiitorfirmad
Grosvenro Group Limited	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Grupo Consultor EFE	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Ian Bowler	Eraisikud
Ibec	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
ICAEW Tax Faculty	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
ICAP	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
IFA Grupo Mexicano A.C.	Teadusasutused ja töögrupid
IMI plc	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Institute of Chartered Accountants Australia	Teadusasutused ja töögrupid
Insurance Company Working Group on BEPS	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Insurance Europe	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
InterContinental Hotels Group	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
International Air Transport Association	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
International Alliance for Principled Taxation	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
International Bar Association	Maksu- ja õigusspetsialistid
International Chamber of Commerce	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
International Tax Center Leiden	Teadusasutused ja töögrupid

Lisa 2. (järg)

Tagasiside andja	Huvirühm
International Underwriting Association of London	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Interpublic Group of Companies	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Irish Tax Institute	Maksu- ja õigusspetsialistid
Ivins, Phillips & Barker	Maksu- ja õigusspetsialistid
Japan Foreign Trade Council, Inc.	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Japan Machinery Center for Trade and Investment	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Jubilee USA Network	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Keidanren	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
KPMG	Audiitorfirmad
Lloyd's	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
Lowendalmasai	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Loyens & Loeff	Maksu- ja õigusspetsialistid
Luis Felipe Tapia	Eraisikud
Matthew Lykken	Eraisikud
MEDEF	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
National Foreign Trade Council	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
National Grid	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
NERA Economic Consulting	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Oxfam	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Pearson	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Petrofac Limited	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Pirola Pennuto Zei & Associati	Maksu- ja õigusspetsialistid
Pitcher Partners	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Plateforme Paradis Fiscaux et Judiciaires	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Praxity AISBL	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Premier Quantitative Consulting, Inc.	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Private Equity and Venture Capital Association	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
PwC Global	Audiitorfirmad
PwC USA	Audiitorfirmad
Quantera Global	Maksu- ja õigusspetsialistid
Reed Elsevier	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Rio Tinto	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Rob Rijnvos	Eraisikud
Rosa María Rodríguez De Abreu	Eraisikud
Ross Welland	Eraisikud
RSM International	Audiitorfirmad
Rödl & Partner	Maksu- ja õigusspetsialistid

Lisa 2. (järg)

Tagasiside andja	Huvirühm
SABMiller plc	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Salas-Casas Precios de Transferncia, SRL	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
SIEMENS	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Steven D. Harris	Eraisikud
Stowarzyszenie Centrum Cen Transferowych	Teadusasutused ja töögrupid
Swiss Bankers Association	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
SwissHoldings	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Tax Executives Institute Inc	Maksu- ja õigusspetsialistid
TD Bank Group	Finantsasutused ja kindlustusseltsid
The Walt Disney Company	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Trade Union Advisory Committee to the OECD	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Transfer Pricing Associates BV	Maksu- ja õigusspetsialistid
Transfer Pricing Centre Association	Maksu- ja õigusspetsialistid
Treaty Policy Working Group (Baker & McKenzie LLP)	Teadusasutused ja töögrupid
United States Council for International Business	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
URS Corporation	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
Valente Associati GEB Partners	Maksu- ja õigusspetsialistid
Valentyn Kolosov	Eraisikud
Varsha Patel	Eraisikud
William Ramirez	Eraisikud
Volvo	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid
WTP Advisors	Maksu- ja õigusspetsialistid
WTS Group	Maksu- ja õigusspetsialistid

Allikas: (Autori koostatud Public Comments Received Volume I ... 2014, Public Comments Received Volume II ... 2014, Public Comments Received Volume III ... 2014 ja Public Comments Received Volume IV ... 2014 alusel)

Lisa 3. Võrreldavuse analüüsi hõlmavatele muudatustele esitatud huvirühmade tagasiside

Arvamus ⁵	Audiitorfirmad	Eraisikud	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid	Finantsasutused ja kindlustusseltsid	Maksu- ja õigusspetsialistid	Teadusasutused ja töögrupid	Vastuste arv kokku	Vastuste osakaal
Asjakohased ja praktikas rakendatavad	3	1	13	0	5	0	22	32%
Vajavad väiksemaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi	1	1	6	5	3	1	17	25%
Vajavad suuremaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi	0	3	4	1	4	0	12	18%
Vastuolulised ja/või pole praktikas rakendatavad	3	1	5	2	4	2	17	25%
Vastajate arv kokku	7	6	28	8	16	3	68	100%

Allikas: (Autori koostatud Comments Received on Public Discussion Draft. Part 1. ... 2015 ja Comments Received on Public Discussion Draft. Part 2. ... 2015 alusel)

⁵ „Asjakohased ja praktikas rakendatavad” – Muudatused on põhjendatud, kooskõlas seniste juhendite ja põhimõtetega, vajalikud maksumaksjale ja -haldurile.

„Vajavad väiksemaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi” – Muudatused on põhjendatud, kui teha enne rakendamist väiksemaid sisulisi või vormilisi muudatusi.

„Vajavad suuremaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi” – Muudatused on osaliselt põhjendamatud, nõuavad suuremaid sisulisi või vormilisi muudatusi. Suurendavad rakendamisel oluliselt maksumaksja ja -halduri administratiivseid kulusid.

„Vastuolulised ja/või pole praktikas rakendatavad” – Muudatused ei ole kooskõlas siirdehindade määramise ja analüüsi traditsiooniliste põhimõtetega. Ei ole diskussiooni-dokumendis toodud kujul rakendatavad.

Lisa 4. Huvirühmade tagasiside riskianalüüsi muudatusettepanekutele

Arvamus ⁶	Audiitorfirmad	Eraisikud	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid	Finantsasutused ja kindlustusseltsid	Maksu- ja õigusspetsialistid	Teadusasutused ja töögrupid	Vastuste arv kokku	Vastuste osakaal
Asjakohased ja praktikas rakendatavad	1	3	6	2	5	0	17	24%
Vajavad väiksemaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi	2	1	10	0	3	1	17	24%
Vajavad suuremaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi	0	0	5	0	4	0	9	13%
Vastuolulised ja/või pole praktikas rakendatavad	4	4	7	8	2	2	27	39%
Vastajate arv kokku	7	8	28	10	14	3	70	100%

Allikas: (Autori koostatud Comments Received on Public Discussion Draft. Part 1. ... 2015 ja Comments Received on Public Discussion Draft. Part 2. ... 2015 alusel)

⁶ „Asjakohased ja praktikas rakendatavad” – Muudatused on põhjendatud, kooskõlas seniste juhendite ja põhimõtetega, vajalikud maksumaksjale ja -haldurile.
 „Vajavad väiksemaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi” – Muudatused on põhjendatud, kui teha enne rakendamist väiksemaid sisulisi või vormilisi muudatusi.
 „Vajavad suuremaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi” – Muudatused on osaliselt põhjendamatud, nõuavad suuremaid sisulisi või vormilisi muudatusi. Suurendavad rakendamisel oluliselt maksumaksja ja -halduri administratiivseid kulusid.
 „Vastuolulised ja/või pole praktikas rakendatavad” – Muudatused ei ole kooskõlas siirdehindade määramise ja analüüsi traditsiooniliste põhimõtetega. Ei ole diskussiooni-dokumendis toodud kujul rakendatavad.

Lisa 5. Alternatiivsetele erimeetmetele esitatud huvirühmade tagasiside

Arvamus ⁷	Audiitorfirmad	Eraisikud	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid	Finantsasutused ja kindlustusseltsid	Maksu- ja õigusspetsialistid	Teadusasutused ja töögrupid	Vastuste arv kokku	Vastuste osakaal
Asjakohased ja praktikas rakendatavad	0	0	0	2	0	0	2	3%
Vajavad väiksemaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi	0	0	3	0	2	0	5	8%
Vajavad suuremaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi	4	2	12	2	2	3	25	40%
Vastuolulised ja/või pole praktikas rakendatavad	2	2	11	5	10	0	30	48%
Vastajate arv kokku	6	4	26	9	14	3	62	100%

Allikas: (Autori koostatud Comments Received on Public Discussion Draft. Part 1. ... 2015 ja Comments Received on Public Discussion Draft. Part 2. ... 2015 alusel)

⁷ „Asjakohased ja praktikas rakendatavad” – Erimeetmed on põhjendatud, kooskõlas seniste juhendite ja põhimõtetega, vajalikud maksumaksjale ja -haldurile.

„Vajavad väiksemaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi” – Erimeetmed on põhjendatud, kui teha enne rakendamist väiksemaid sisulisi või vormilisi muudatusi.

„Vajavad suuremaid vormilisi ja/või sisulisi muudatusi” – Erimeetmed on osaliselt põhjendamatud, nõuavad suuremaid sisulisi või vormilisi muudatusi. Suurendavad rakendamisel oluliselt maksumaksja ja -halduri administratiivseid kulusid.

„Vastuolulised ja/või pole praktikas rakendatavad” – Erimeetmed ei ole kooskõlas siirdehindade määramise ja analüüsi traditsiooniliste põhimõtetega. Ei ole diskussiooni-dokumendis toodud kujul rakendatavad.

Lisa 6. Huvirühmade tagasiside rahvusvahelise aruande ja põhitoimiku koostamise ettepanekule

Kas rahvusvaheline aruanne peaks olema osa põhitoimikust või eraldiseisev dokument?	Audiitorfirmad	Eraisikud	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid	Finantsasutused ja kindlustusseltsid	Maksu- ja õigusspetsialistid	Teadusasutused ja töögrupid	Vastuste arv kokku	Vastuste osakaal
Eraldi	8	6	37	12	11	1	75	89%
Osa põhitoimikust	0	0	3	0	1	1	5	6%
Osaliselt seotud	0	0	2	0	0	1	3	4%
Maksumaksja otsustada	0	0	0	0	1	0	1	1%
Vastajate arv kokku	8	6	42	12	13	3	84	100%

Allikas: (Autori koostatud Public Comments Received Volume I ... 2014, Public Comments Received Volume II ... 2014, Public Comments Received Volume III ... 2014 ja Public Comments Received Volume IV ... 2014 alusel)

Lisa 7. Huvirühmade tagasiside kontsernisest litsentsi- ja intressimaksete ning teenustasude kajastamisele

Kas rahvusvaheline aruanne peaks sisaldama informatsiooni grupisest litsentsi- ja intressimaksete ning teenustasude kohta?	Audiitorfirmad	Eraisikud	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid	Finantsasutused ja kindlustusseltsid	Maksu- ja õigusspetsialistid	Teadusasutused ja töögrupid	Vastuste arv kokku	Vastuste osakaal
Jah	1	1	13	3	3	2	23	32%
Pigem jah	0	1	0	0	0	0	1	1%
Pigem ei	1	0	0	0	0	0	1	1%
Ei	6	2	21	8	9	1	47	64%
Maksumaksja otsustada	0	0	1	0	0	0	1	1%
Vastajate arv kokku	8	4	35	11	12	3	73	100%

Allikas: (Autori koostatud Public Comments Received Volume I ... 2014, Public Comments Received Volume II ... 2014, Public Comments Received Volume III ... 2014 ja Public Comments Received Volume IV ... 2014 alusel)

Lisa 8. Huvirühmade tagasiside siirdehindade dokumentatsiooni esitamise nõuetele

Kuidas tuleks põhitoimik ja rahvusvaheline aruanne esitada?	Audiitorfirmad	Eraisikud	Äriühingud ja neid ühendavad organisatsioonid	Finantsasutused ja kindlustusseltsid	Maksu- ja õigusspetsialistid	Teadusasutused ja töögrupid	Vastuste arv kokku	Vastuste osakaal
Dokumentatsioon esitatakse maksuhaldurile riigis, kus on emettevõtte ja informatsiooni jagatakse vajadusel teiste riikide maksuhalduritele.	6	5	31	11	9	2	64	69%
Iga äriühing esitab dokumentatsiooni otse kohalikule maksuhaldurile.	1	1	7	1	2	0	12	13%
Esitamine kahe eelneva variandi kombinatsioonina.	1	1	5	2	5	3	17	18%
Vastajate arv kokku	8	7	43	14	16	5	93	100%

Allikas: (Autori koostatud Public Comments Received Volume I ... 2014, Public Comments Received Volume II ... 2014, Public Comments Received Volume III ... 2014 ja Public Comments Received Volume IV ... 2014 alusel)